

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Πανεπιστήμιο : ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Σχολή : ΝΟΜΙΚΗ

Ακαδημαϊκό Έτος : 2012/2013

Τόπος : ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Ημερομηνία : 30-7-2013

Πίνακας περιεχομένων

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	3
2. Παρουσίαση της Σχολής.....	5
3. Προγράμματα Σπουδών	10
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	10
3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	12
3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	14
4. Διδακτικό Έργο	19
5. Ερευνητικό Έργο	24
6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	27
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	29
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	32
9. Συμπεράσματα	36
10. Σχέδια βελτίωσης	37
11. Πίνακες	38

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στη Σχολή.

1.1.1. Σύνοψη της ΟΜ.Ε.Α.

Ως Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης για την υποβολή της εν λόγω έκθεσης ορίστηκε από τη Γενική Συνέλευση της Νομικής Σχολής στην υπ' αριθ. 214/16-5-2012 συνεδρίασή της εξαμελής Επιτροπή, αποτελούμενη από τον Πρύτανη του ΔΠΘ Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Ρέμελη, ως Πρόεδρο και από ένα εκπρόσωπο από κάθε Τομέα, συγκεκριμένα δε από: (i). Τον Καθηγητή κ. Θεοχάρη Δαλακούρα για τον Τομέα Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών, (ii). Την Καθηγήτρια κ. Καλλιρρόη Παντελίδου για τον Τομέα Ιδιωτικού Δικαίου, (iii). Τον Αναπλ. Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Ηλιόπουλο για τον Τομέα Διεθνών Σπουδών, (iv). Τον Αναπλ. Καθηγητή κ. Χρήστο Μαστροκόστα για τον Τομέα Δικαίου των Επιχειρήσεων και Εργασιακού Δικαίου και (v) Τον Αναπλ. Καθηγητή κ. Αλκιβιάδη Δερβιτσιώτη για τον Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής. Με βάση την ίδια απόφαση, και με το αριθ. πρωτ. 1813/29-5-2012 έγγραφο του Προέδρου της Νομικής Σχολής, ζητήθηκε από το Σύλλογο των φοιτητών της Σχολής να ορίσει ένα εκπρόσωπό στην Επιτροπή, κατά τις πρόνοιες του σχετικού νόμου (άρθρου 5 παρ. 2 ν. 3374/2005), πλην όμως δεν υπήρξε ανταπόκριση ως σήμερα. Η γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής ανατέθηκε στην κ. Βαίτσα Τσιμπιρίδου, μέλος ΕΤΕΠ του Τομέα Διεθνών Σπουδών

1.1.2. Συνεργασίες της ΟΜ.Ε.Α. για τη διαμόρφωση της έκθεσης.

Για τη διαμόρφωση της έκθεσης η ΟΜ.Ε.Α. συνεργάστηκε με τις Γραμματείες της Σχολής (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών) και των Τομέων, καθώς και με όλο το υπόλοιπο διοικητικό προσωπικό των Τομέων, με τους Διευθυντές των Τομέων και με το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος (μέλη ΔΕΠ και διδάσκοντες με βάση το π.δ. 407/1982). Η συνεργασία της Επιτροπής συνίστατο αρχικά σε ενημέρωση των προσώπων αυτών και εν συνεχεία σε καθοδήγησή τους κατά ομάδες (για κάθε Τομέα) στη συλλογή των αναγκαίων στοιχείων και πληροφοριών τόσο για τη λειτουργία της Σχολής όσο και για τις συνθήκες εκτέλεσης των καθηκόντων του καθενός.

1.1.3. Πηγές και διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση των πληροφοριών.

Τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία της έκθεσης αντλήθηκαν κατά κύριο λόγο με έρευνα του διοικητικού προσωπικού από τα ηλεκτρονικά και κοινά αρχεία (βαθμολογία, κατάλογοι, πρακτικά συνεδριάσεων, κλπ.) που διαθέτουν οι Γραμματείες της Σχολής (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών) και οι Γραμματείες των Τομέων του, συμπληρώθηκαν δε και με στοιχεία των μελών του Δ.Ε.Π. από τα προσωπικά τους αρχεία.

1.1.4. Η συζήτηση της έκθεσης στο εσωτερικό της Σχολής.

Η έκθεση μετά την ολοκλήρωσή της από την ΟΜ.Ε.Α. συζητήθηκε στην αριθ. 220/3-7-2013 Γ.Σ. της Σχολής, όπου και εγκρίθηκε η τελική μορφή της.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

Στα θετικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης εντάσσεται η άμεση και συλλογική ανταπόκριση του προσωπικού της Σχολής σε όλες τις φάσεις αναζήτησης των αναγκαίων στοιχείων και πληροφοριών. Θετικό στοιχείο αναμφίβολα είναι και η ενημέρωση μιας σειράς στατιστικών δεδομένων στη Σχολή, τα οποία θα μπορούν να αξιοποιηθούν πολλαπλώς.

Ορισμένου βαθμού δυσκολία, αντίθετα, στη διαδικασία της αξιολόγησης παρουσίασε η διαδικασία συγκέντρωσης των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, μια διαδικασία, η οποία λόγω της εν μέρει ελλείψεως οργανωμένων βάσεων δεδομένων, καθιστούσε αναγκαία την αναζήτησή τους σε πολλά αρχεία και καταλόγους. Σημαντική δυσκολία συνιστούσε επίσης το γεγονός ότι τα μέλη ΔΕΠ έπρεπε να αναζητήσουν τις εργασίες τους και τις αναφορές τρίτων στα έργα τους σε πολλά περιοδικά και βιβλία, πράγμα που απαιτούσε αρκετό χρόνο. Τέλος, η έλλειψη υποδομής για ηλεκτρονική επεξεργασία των στοιχείων, σε συνδυασμό με την προώθηση αιτήματος αξιοπιστίας των δεδομένων, καθυστέρησαν την προώθηση της συμπλήρωσης/αξιολόγησης των Απογραφικών Δελτίων και Ερωτηματολογίου Μαθήματος/ Διδάσκοντος για φοιτητές, πράγμα το οποίο, εάν επετυγχάνετο, θα διευκόλυνε με πρόσθετα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία την αξιολόγηση.

1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας

Με την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης 2008/2009 προτάθηκε ότι ανεξάρτητα από την προγραμματιζόμενη δημιουργία ενιαίου τύπου βάσης δεδομένων για κάθε ΑΕΙ, είναι αναγκαία η δημιουργία ξεχωριστής ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων για τη Σχολή, ώστε να είναι δυνατή η ανά πάσα στιγμή άντληση των στοιχείων και πληροφοριών που θα απαιτούνται για τον ορθότερο προγραμματισμό και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία αυτού. Πράγματι, το (τότε) Τμήμα Νομικής αγόρασε λογισμικό για βάση δεδομένων το καλοκαίρι του 2008, το οποίο ετέθη αμέσως σε λειτουργία και συνέβαλε αποφασιστικά στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του Τμήματος. Μάλιστα, το σύστημα αυτό προμηθεύτηκαν αργότερα και άλλα Τμήματα του ΔΠΘ. Το σύστημα εξελίσσεται διαρκώς προς την κατεύθυνση της καταργήσεως της γραφειοκρατίας και διευκολύνσεως των φοιτητών. Έτσι, με απόφαση του ΔΠΘ το Φεβρουάριο 2012, οι φοιτητές υποβάλλουν ηλεκτρονικά τις δηλώσεις επανεγγραφής κάθε εξάμηνο και τις δηλώσεις μαθημάτων.

2. Παρουσίαση της Σχολής

2.1. Γεωγραφική θέση της Σχολής (π.χ. στην Πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, κατανεμημένο σε μια πόλη κ.λ.π.).

Η Νομική Σχολή (η οποία ιδρύθηκε ως Σχολή με το πδ 86/2013, ΦΕΚ Α 124/3-6-2013, ως εξέλιξη του μέχρι τότε Τμήματος Νομικής) έχει την έδρα της στη Θράκη, και συγκεκριμένα στην Κομοτηνή, πρωτεύουσα του Ν. Ροδόπης, η οποία έχει πληθυσμό 40.000 περίπου κατοίκων. Στην Κομοτηνή βρίσκεται και η έδρα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου. Η Νομική Σχολή στεγάζεται και λειτουργεί σε νεόδμητο, σύγχρονο, λειτουργικό και ευρύχωρο κτιριακό συγκρότημα (αναφορά γι' αυτό γίνεται στην ενότητα 4.5), το οποίο βρίσκεται στην Πανεπιστημιούπολη της πόλης, σε απόσταση έξι (6) περίπου χιλιομέτρων από το κέντρο της .

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης της Σχολής.

2.2.1. Στελέχωση της Σχολής σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).

Πίνακας 11. Εξέλιξη του προσωπικού της Σχολής

Πίνακας 11. Εξέλιξη του προσωπικού της Νομικής Σχολής

		2012-2013	2011-2012	2010-2011
Καθηγητές	Σύνολο	17	17	15
	Από εξέλιξη	2	2	1
	Νέες προσλήψεις			
	Συνταξιοδοτήσεις	1	1	
	Παραιτήσεις			
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	11	10	12
	Από εξέλιξη	3	1	
	Νέες προσλήψεις			
	Συνταξιοδοτήσεις			
	Παραιτήσεις			
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	19	19	15
	Από εξέλιξη	3	5	1
	Νέες προσλήψεις			
	Συνταξιοδοτήσεις			
	Παραιτήσεις			
Λέκτορες	Σύνολο	16	16	19
	Νέες προσλήψεις		1	2
	Συνταξιοδοτήσεις			
	Παραιτήσεις			
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο	2	2	3
Διδάσκοντες επί συμβάσει*	Σύνολο	37	31	60
Επιστημονικοί Συνεργάτες-Βοηθοί	Σύνολο	5	8	6
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	8	9	11
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	9	18	17

* Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων - όχι διδασκόντων

Όπως προκύπτει από τον πίνακα αυτόν, στη διάρκεια της τριετίας σημειώνονται αυξομειώσεις σε όλες τις βαθμίδες των μελών Δ.Ε.Π., με κατάληξη στο τελευταίο (2012/13) σε σχέση με το πρώτο (2010/11) ακαδημαϊκό έτος

Αύξηση για τη βαθμίδα του Καθηγητή (κατά 2 μέλη) μείωση για τη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή (κατά 1 μέλος), αύξηση για τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή (κατά 4 μέλη) μείωση για τη Βαθμίδα του Λέκτορα (κατά 3 μέλη). Σε συνολικό επίπεδο καταγράφεται μια μικρή αύξηση του συνολικού αριθμού μελών ΔΕΠ της Σχολής (61 μέλη το 2010/11, 62 μέλη το 2011/12 και 63 μέλη το 2012/13). Ενώ στη διάρκεια της τριετίας (σύγκριση πρώτου και τελευταίου έτους) σημειώνεται αύξηση του συνολικού αριθμού των μελών ΔΕΠ της Σχολής κατά 2 άτομα (από 61 μέλη το 2010/11 σε 63 το 2012/13).

Μια σημαντική μείωση σημειώνεται ωστόσο στο πάσης φύσεως διοικητικό προσωπικό.

Ασφαλώς, από μόνη της η μείωση του διοικητικού προσωπικού της Σχολής, δεν μπορεί να είναι σε καμία περίπτωση θετικό στοιχείο, τη στιγμή μάλιστα που ο αριθμός των εγγεγραμμένων στη Σχολή φοιτητών είναι εξαιρετικά μεγάλος παρά τη σχετική σταδιακή σταθεροποίηση που παρουσιάζεται την τελευταία 3ετία. Είναι συνεπώς απολύτως αναγκαία η άμεση αύξηση τόσο των μελών Δ.Ε.Π., όσο και του πάσης φύσεως διοικητικού προσωπικού της Σχολής, όπως σημειώνεται και στη συνέχεια (ενότητες 7.1. και 8.1.).

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.

Πίνακας 14. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών της Σχολής σε όλα τα έτη σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος	2012-2013	2011-2012	2010-2011
Προπτυχιακοί	4245	4474	4165
Μεταπτυχιακοί	455	532	490
Διδακτορικοί	366	346	332

Και σχετικά με τους εγγεγραμμένους φοιτητές στη Σχολή σημειώνονται στη διάρκεια της τριετίας αυξομειώσεις, με τον αριθμό προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών πλέον να σταθεροποιείται σχετικά, με κατ' έτος αυξομειώσεις, ενώ ο αριθμός των υποψηφίων διδασκόντων να παρουσιάζει κατ' έτος σημαντική αύξηση.

2.3. Σκοπός και στόχοι της Σχολής.

2.3.1. Στόχοι και σκοποί της Σχολής σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του.

Σύμφωνα με το π.δ. 374/1974, με το οποίο ιδρύθηκε το Τμήμα, σκοπός και στόχος αυτού είναι η νομική κατάρτιση των φοιτητών του και η χορήγηση σ' αυτούς πτυχίου νομικής.

2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα της Σχολής τους στόχους και τους σκοπούς του.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος ήταν ανέκαθεν και εξακολουθεί σε όλες τις ενέργειές της να είναι εναρμονισμένη προς τους ιδρυτικούς σκοπούς και στόχους αυτού, τη βέλτιστη επίτευξη των οποίων και επιδιώκει συνεχώς. Παράλληλο ταυτόχρονα μέλημά της είναι η εναρμόνιση των στόχων αυτών στις σύγχρονες εξελίξεις της Νομικής Επιστήμης και των νέων τάσεων της στην ημεδαπή έννομη τάξη, στην έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και εν γένει στη διεθνή έννομη τάξη.

2.3.3. Σχέση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος προς τους στόχους που σήμερα η Σχολή θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει.

Όπως σημειώθηκε και αμέσως πριν, ιδρυτικός σκοπός και στόχος του Τμήματος ήταν η νομική κατάρτιση των φοιτητών του και η χορήγηση σ' αυτούς πτυχίου νομικής. Αυτός ο ευρύτερος σκοπός και στόχος συνεπάγεται παράλληλα και

την καλλιέργεια της Νομικής Επιστήμης. Αυτός ακριβώς ο σκοπός και στόχος, ήτοι η νομική κατάρτιση των φοιτητών του και η χορήγηση σ' αυτούς πτυχίου νομικής παράλληλα με την καλλιέργεια της Νομικής Επιστήμης, θεωρείται από τη Σχολή ότι πρέπει να είναι και η σημερινή επιδίωξή της. Το γεγονός ότι σήμερα η Νομική Επιστήμη στο πλαίσιο μιας Ενωμένης Ευρώπης, καθώς και της παρατηρούμενης Παγκοσμιοποίησης σε όλους τους τομείς των Επιστημών, έχει αναμφιβόλως ευρύτερο περιεχόμενο από ό,τι στο παρελθόν, δεν διαφοροποιεί σε τίποτε τον σημερινό από τον ιδρυτικό στόχο και στόχο του Τμήματος· καθόσον η Επιστήμη αυτή (η Νομική) ως αναπόσπαστο κομμάτι των κοινωνικών επιστημών, δεν περιορίζεται στον άχαρο ρόλο ενός συστήματος έρευνας του κρατούντος ή του προϊσχύσαντος θετικού δικαίου, αλλά πάντοτε αναζητεί τους κοινωνικούς όρους που διέπουν την εξέλιξη του δικαίου, η λειτουργία της συνίσταται στη μετάδοση, μέσα από ένα σύστημα μεθοδικής αναζήτησης, αξιών και στην υιοθέτηση αντίστοιχων τύπων συμπεριφοράς, στόχος της δε παραμένει πάντα η απόκτηση από το άτομο συνείδησης σχετικής με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, δηλ. η μετατροπή του ανθρώπου σε πολίτη.

2.3.4. Επίτευξη των στόχων που σήμερα η Σχολή επιδιώκει.

Η Σχολή θεωρεί, κρίνοντας έστω και με ανεπίσημα μεν, πλην όμως αδιαμφισβήτητα και αξιόπιστα στοιχεία, την ως τώρα πορεία των αποφοίτων του, όπως λ.χ. τα υψηλά ποσοστά επιτυχίας τους σε διαγωνισμούς για την πρόσληψη σε δημόσιες υπηρεσίες, για την εισαγωγή στην Εθνική Σχολή Δικαστών κλπ, την επιτυχή συνέχιση των σπουδών πολλών εξ αυτών στο εξωτερικό, καθώς και την όλη κοινωνική και επαγγελματική τους πορεία σε Ημεδαπή και Αλλοδαπή, ότι οι επιδιωκόμενοι από αυτό στόχοι επιτυγχάνονται σε υψηλό βαθμό.

2.3.5. (Ενδεχόμενοι) Λόγοι αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος (ήδη Σχολής).

Δεν υπάρχουν ορατοί λόγοι που να οδηγούν σε σκέψεις αναθεώρησης των επίσημα (στο ΦΕΚ ίδρυσης) διατυπωμένων στόχων του Τμήματος.

2.4. Διοίκηση της Σχολής.

2.4.1. Θεσμοθετημένες επιτροπές που λειτουργούν στη Σχολή.

Στη Σχολή είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν οι ακόλουθες επιτροπές:

1 Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (επεξεργάστηκε την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών, το οποίο άρχισε να ισχύει για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009/2010.

2. Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης της Σχολής (ΟΜ.Ε.Α).

2.4.2. Εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. λειτουργίας του ΠΜΣ) της Σχολής.

1. Κανονισμός λειτουργίας του 1^{ου} Π.Μ.Σ. της Σχολής.

2. Κανονισμός λειτουργίας του 2^{ου} Π.Μ.Σ. της Σχολής.

3. Κανονισμός λειτουργίας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Σχολής (www.lib.duth.gr).

Οι Κανονισμοί 1 και 2 τροποποιήθηκαν τον Οκτώβριο 2011.

2.4.3. Τομείς της Σχολής – Βαθμός ανταπόκρισης της διάρθρωσης αυτής στη σημερινή αντίληψη της Σχολής για την αποστολή της.

Στη Σχολή έχουν συσταθεί και λειτουργούν οι ακόλουθοι πέντε Τομείς:

- (i). **Ο Τομέας Ιδιωτικού Δικαίου.**
- (ii). **Ο Τομέας Δικαίου των Επιχειρήσεων και Εργασιακού Δικαίου.**
- (iii). **Ο Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών.**
- (iv). **Ο Τομέας Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης.**
- (v). **Ο Τομέας Διεθνών Σπουδών.**

Η διάρθρωση αυτή εξακολουθεί να ανταποκρίνεται απόλυτα στη σημερινή αντίληψη της Σχολής για την αποστολή του.

3. Προγράμματα Σπουδών.

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.

3.1.1. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους της Σχολής και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το Πρόγραμμα Σπουδών μετά από 25 χρόνια εφαρμογής του, έπαυε να ανταποκρίνεται πλήρως στους σημερινούς στόχους της Σχολής, γι' αυτό και έχει ήδη αναθεωρηθεί. Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2009/2010, για τους τότε πρωτοετείς φοιτητές, καθώς και για τους μετέπειτα εισαχθέντες στη Σχολή. Το παλαιό Πρόγραμμα εξακολούθησε να ισχύει για τους προ του έτους αυτού εισαχθέντες. Ήδη κατά το διά της παρούσης αξιολογούμενο ακαδημαϊκό έτος 2012/2013 ολοκληρώθηκε (με τη συμπλήρωση τετραετίας από την εισαγωγή του) η εφαρμογή του νέου Προγράμματος Σπουδών και στα οκτώ εξάμηνα φοίτησης, ενώ διδάχθηκαν για πρώτη φορά τα συνθετικά της ύλης μαθήματα («Ασκήσεις»), τα οποία περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα των δύο τελευταίων εξαμήνων του νέου Προγράμματος Σπουδών.

Με το νέο πρόγραμμα επικαιροποιείται το περιεχόμενο των νομικών σπουδών με βάση τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς σε επίπεδο εφαρμογής του δικαίου, εξασφαλίζεται η συνέχεια της νομικής εκπαίδευσης, όπως αυτή καταγράφεται διαρθρωθείσα από την ίδρυση του νεωτέρου ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα και λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι παράγοντες της έδρας της Νομικής Σχολής στην Θράκη, η γεωπολιτική και γεωοικονομική θέση της τελευταίας στον σύγχρονο κόσμο, οι προοπτικές ανάπτυξής της, στα πλαίσια της χώρας μας, της Ε.Ε. και των προοπτικών καθίδρυσης συνεργασίας της τελευταίας με την Ρωσία, τις Χώρες του Καυκάσου και της Κασπίας, την Εγγύς Ανατολή και τέλος τις Χώρες της Μεσογείου.

Στα πλαίσια του αναθεωρημένου προπτυχιακού προγράμματος σπουδών περιλαμβάνεται η συστηματική διδασκαλία του εσωτερικού και διεθνούς δικαίου του περιβάλλοντος (δημόσιο, ιδιωτικό, δίκαιο της προστασίας των φυσικών πόρων) και ιδρύεται Εργαστήριο Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων για την επιτάχυνση και την ενίσχυση της έρευνας και της εφαρμογής στους τομείς αυτούς.

Βεβαίως, στο πλαίσιο της αέναης εξέλιξης της Κοινωνίας εν γένει και της Νομικής Επιστήμης ειδικότερα επιβάλλεται και η συνεχής επικαιροποίηση των στόχων και επιδιώξεων της Σχολής, η οποία και επιτυγχάνεται με την κατά καιρούς αναθεώρηση και τον εκσυγχρονισμό του Προγράμματος Σπουδών. Ειδικότερα, μια πιο ολοκληρωμένη στρατηγική ανάπτυξης της εν γένει εκπαιδευτικής (και ερευνητικής) λειτουργίας της Σχολής απαιτεί περαιτέρω προβληματισμούς και αναζητήσεις, στο άμεσο και στο απώτερο μέλλον, προς τις ακόλουθες, ανάμεσα σε τυχόν άλλες, κατευθύνσεις:

(i). Η Θράκη λόγω ραγδαίας μεταβολής των γεωπολιτικών και γεωοικονομικών συνθηκών της ευρύτερης περιοχής, λόγω αξιοποίησης των υδρογονανθράκων και του φυσικού αερίου της περί την Κασπία περιοχής, αλλά και της κατάρρευσης της Σοβιετικής Ένωσης και της μεταβολής του πολιτικού χάρτη της ευρύτερης περιοχής (Κράτη περί την Κασπία), αναχθεί πλέον σε ενεργειακό κόμβο μεταφοράς των ενεργειακών αποθεμάτων προς τις χώρες της ΕΕ, ενώ από την τελευταία αυτή εξέλιξη εγείρονται μείζονα (ανάμεσά τους βεβαίως και νομικά) ζητήματα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και διαχείρισης φυσικών πόρων.

Η γεωπολιτική, γεωοικονομική και γεωπεριβαλλοντική αυτή ραγδαία αλλαγή, επί του παρόντος εν μέρει μόνο έχει γίνει αντικείμενο έρευνας και διδασκαλίας στη Σχολή, τούτο δε στο πλαίσιο του ΠΜΣ των Διεθνών Σπουδών. Ειδικότερα, στο μάθημα Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο διδάσκεται τη μία χρονιά το διεθνές δίκαιο της ενέργειας και τη δεύτερη χρονιά το ευρωπαϊκό δίκαιο της ενέργειας, αμφότερα όμως σε μορφή συνοπτική, ως μέρος της ετήσιας κάθε φορά ύλης του όλου μαθήματος. Με δεδομένο ότι το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο της Ενέργειας δεν διδάσκονται στους προπτυχιακούς φοιτητές, και ότι η διδασκαλία στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος είναι αναγκαστικά περιορισμένη, είναι προφανές ότι τα ζητήματα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και διαχείρισης φυσικών πόρων πρέπει να τύχουν γενναίας οικονομικής στήριξης από τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα, ώστε η εκπαιδευτική, ερευνητική και εργαστηριακή αντιμετώπιση των νέων αυτών προβλημάτων, να συμβάλει στην αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων.

(ii). Πέραν των ανωτέρω, η Θράκη βρίσκεται στο επίκεντρο της ΝΑ Ευρώπης όπου σημειώνονται γενναίες και ραγδαίες αλλαγές στις διεθνείς σχέσεις που επηρεάζουν το σύστημα των Η.Ε. και διαμορφώνουν δυναμικές που επηρεάζουν σε βάθος χρόνου το Διεθνές Δίκαιο, τις Διεθνείς Σχέσεις και τις αντοχές του μηχανισμού των Η.Ε. Ταυτόχρονα αποτελεί πεδίο επέκτασης της Ε.Ε. με παραδοσιακές μορφές διεύρυνσης (Βουλγαρία, Ρουμανία, Κροατία) με ειδικές μορφές συνεργασίας (Τουρκία, χώρες Δυτικών Βαλκανίων) και την Ζώνη της Μεσογειακής Συνεργασίας αλλά και πρωτόγνωρες (στο εγγύς μέλλον) μορφές συνεταιρισμού (Ε.Ε/Ρωσία).

Τα φαινόμενα αυτά παρουσιάζουν έντονο θεσμικό, ερευνητικό και μελετητικό ενδιαφέρον και μέχρι σήμερα, με την εξαίρεση του (διδακτικού) Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Σπουδές Ν.Α. Ευρώπης» δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο της προσοχής της προπτυχιακής, μεταπτυχιακής και ερευνητικής δράσης της Σχολής.

3.1.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών της Σχολής, το οποίο, όπως αναφέρθηκε, άρχισε να ισχύει για τους νεοεισαχθέντες το 2009/2010 φοιτητές, καταβλήθηκε προσπάθεια να είναι δομημένο έτσι ώστε τα μεν εισαγωγικά μαθήματα γενικής νομικής παιδείας να διδάσκονται κατά το δυνατό στα δύο πρώτα έτη σπουδών, τα δε πιο εξειδικευμένα να ακολουθούν στα δύο επόμενα έτη. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται, όσο είναι δυνατόν, οι αλληλοεπικαλύψεις της ύλης από μέρους των διδασκόντων. Επί πλέον, η δομική αυτή μορφή του Προγράμματος είναι πλήρως εναρμονισμένη προς τους σκοπούς και στόχους της Σχολής.

3.1.3. Το εξεταστικό σύστημα.

Οι φοιτητές της Σχολής προσέρχονται σε γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, κατά την επιλογή του διδάσκοντος το μάθημα. Επίσης σε κάποια μαθήματα, κατά την επιλογή και πάλι του διδάσκοντος, ανατίθενται εργασίες, που συνυπολογίζονται στην τελική βαθμολόγηση.

3.1.4. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

Το Πρόγραμμα Σπουδών της Σχολής είναι, όπως σημειώθηκε και αλλού, προσανατολισμένο (όχι μόνο στις εσωτερικές, αλλά) και προς τις διεθνείς τάσεις, εξελίξεις και σύγχρονες ανάγκες της Νομικής Επιστήμης, οι οποίες και παρακολουθούνται από τη Σχολή μέσω της κινητικότητας τόσο των μελών της (τόσο μελών ΔΕΠ όσο και των φοιτητών και αποφοίτων της) όσο και των αλλοδαπών μελών ΔΕΠ και φοιτητών που στο πλαίσιο της ίδιας κινητικότητας (σχετικός ο πίνακας 10) επισκέπτονται το Τμήμα. Υπ' αυτή την έννοια το Πρόγραμμα της Σχολής είναι σε μεγάλο βαθμό εναρμονισμένο και με τα προπτυχιακά προγράμματα των Νομικών Σχολών του καλούμενου Ηπειρωτικού Δικαίου.

3.1.5. Η πρακτική άσκηση των φοιτητών.

Μέσα στη Σχολή η πρακτική άσκηση των φοιτητών είναι πολύ περιορισμένη, εξαντλείται δε μόνο σε πρακτικές ασκήσεις κατά τη διάρκεια φροντιστηρίων και σε εικονικές δίκες σε ορισμένα μαθήματα. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο οι απόφοιτοι των Νομικών Τμημάτων της Χώρας οφείλουν, μετά τη λήψη του πτυχίου τους, να εγγραφούν στους οικείους δικηγορικούς συλλόγους και να κάνουν την προβλεπόμενη πρακτική άσκηση, ώστε να δικαιούνται να συμμετάσχουν σε εξετάσεις για την απόκτηση της άδειας άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος. Η πρόνοια αυτή του νόμου δεν αφήνει περιθώρια στη Σχολή, να εφαρμόσει άλλες μεθόδους πρακτικής άσκησης για τους φοιτητές του.

3.2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.1. Πρώτο ΠΜΣ.

3.2.1.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΟΜΙΚΗΣ Δ.Π.Θ.

3.2.1.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το ΠΜΣ παρέχεται μόνο από τη Νομική Σχολή.

3.2.1.3. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους της Σχολής και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το ΠΜΣ ανταποκρίνεται σε υψηλό βαθμό στους στόχους του ακαδημαϊκού προγραμματισμού ανάπτυξης, όπως αυτοί εκτίθενται και εξειδικεύονται σε άλλα σημεία της έκθεσης (2.3. και 7.1.), των οποίων αποτελεί διεύρυνση και εμβάθυνση.

3.2.1.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Η διάρκεια της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης είναι διετής (τέσσερα εξάμηνα), οι φοιτητές δε του Προγράμματος πρέπει να παρακολουθήσουν ένα κύριο επιστημονικό

αντικείμενο και άλλα δύο μαθήματα, από τα αναφερόμενα στους πίνακες 6.1. και 7.1., σε διετή βάση.

Το ΠΜΣ συγκροτείται από εισηγήσεις και διαλέξεις και κατά τη διάρκεια του κάθε έτους σπουδών, από εκπόνηση διπλωματικής εργασίας μετά το 4^ο εξάμηνο και από διαδικασία διαπίστωσης γνώσεων των σπουδαστών τόσο στο τέλος κάθε έτους όσο και μετά την περάτωση της διπλωματικής με προφορική υποστήριξη αυτής. Έχει δε μέχρι σήμερα λειτουργήσει άψογα. Σημειωτέον ότι συχνά δημιουργούνται συνδιδασκαλίες μεταξύ δύο ή περισσότερων μαθημάτων του ιδίου Τομέα, ώστε να διευρύνεται ο ορίζοντας των μεταπτυχιακών φοιτητών και να ενισχύεται η συνεκτικότητα του ΠΜΣ εντός κάθε Τομέα. Σκόπιμο πάντως είναι να ερευνηθεί η δυνατότητα για συνεργασία και μεταξύ των διαφόρων Τομέων σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, ώστε να ενισχυθεί η συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του ΠΜΣ και διατομεακώς.

3.2.1.5. Το εξεταστικό σύστημα.

Συνίσταται από μια διαδικασία διαπίστωσης γνώσεων από τους διδάσκοντες που συμπληρώνεται από φοιτητικές και διπλωματικές εργασίες σε θέματα που επιλέγονται από τους φοιτητές σε συνεργασία με τους διδάσκοντες. Ειδικότερα περιλαμβάνει την αξιολόγηση των φοιτητικών εισηγήσεων κατά τη διάρκεια του έτους, εξετάσεις (προφορικές ή γραπτές) στο τέλος κάθε έτους και προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας από κάθε φοιτητή μετά την ολοκλήρωσή της.

3.2.1.6. Διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Επιλογή μετά από εξετάσεις σε ένα από τα κύρια μαθήματα (το οποίο αποτελεί σε περίπτωση επιτυχίας και το κύριο επιστημονικό αντικείμενο), σκοπός των οποίων είναι η διαπίστωση γνώσεων σε προχωρημένα και εξειδικευμένα θέματα των οικείων κλάδων και η ικανότητα παρακολούθησης του Π.Μ.Σ.

3.2.1.7. Η χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Γίνεται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό ΔΠΘ.

3.2.1.8. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Τα καλυπτόμενα γνωστικά πεδία ανταποκρίνονται στη λειτουργία της Σχολής στο εγγύς και ευρύτερο διεθνές περιβάλλον, έτσι ώστε οι κάτοχοι τίτλου του Π.Μ.Σ. να είναι σε θέση να συνεχίσουν (και πολλοί όντως συνεχίζουν) διδακτορικές σπουδές σε χώρες του εξωτερικού.

3.2.2. Δεύτερο ΠΜΣ.

3.2.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΠΜΣ «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης».

3.2.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Νομική Σχολή / ΔΟΣΑ / Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας ΔΠΘ και ΤΕΙ Καβάλας (Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων).

3.2.2.3. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους της Σχολής και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το ΠΜΣ «Σπουδές Ν.Α. Ευρώπης» έχει κατεύθυνση νομική, ιστορική και οικονομική (κατ' επιλογήν των σπουδαστών) και ορίζοντα την Ν.Α. Ευρώπη.

3.2.2.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Διαλέξεις, φοιτητικές εργασίες, διπλωματικές εργασίες με άριστα αποτελέσματα μέχρι σήμερα.

3.2.2.5. Το εξεταστικό σύστημα.

Εξετάσεις για διαπίστωση γνώσεων και εργασίες (φοιτητικές – διπλωματικές).

3.2.2.6. Διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Από ατομικό φάκελο υποψηφιότητας με κριτήριο το βαθμό πτυχίου (νομικής ή φιλοσοφικής ή πολιτικής επιστήμης ή οικονομικών επιστημών) και την εκδήλωση εμπράκτως του ενδιαφέροντος του υποψηφίου για τα αντικείμενα του Τομέα.

3.2.2.7. Η χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Δίδακτρα.

3.2.2.8. Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ως εκ της φύσεώς του το ΠΜΣ ΝΑ Ευρώπη έχει διεθνή διάσταση, αφού αναφέρεται στις Χώρες ΝΑ Ευρώπης, τις οποίες μελετά από οικονομικής, πολιτικής και νομικής πλευράς.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

Διευκρινίζεται, ότι μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 η εκπόνηση Διδακτορικών Διατριβών στη Σχολή μας, όπου λειτουργούν δύο (2) Π.Μ.Σ. (από το 1999 και 2004, αντίστοιχα) γινόταν κατ'εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας μέσα από το δεύτερο επίπεδο του κάθε Π.Μ.Σ. γι' αυτό και στην έκθεση 2008/2009 γίνεται αναφορά σε δύο Προγράμματα Διδακτορικών Σπουδών (Α και Β). Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 η εκπόνηση των Διδακτορικών Διατριβών γίνεται πλέον αυτοτελώς και κατά ενιαίο τρόπο (υποψήφιοι διδάκτορες σε όλους τους τομείς) με βάση το ν. 3685/2008.

A. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών στο ΠΜΣ της Νομικής Σχολής:

A. 3.3.1. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους της Σχολής και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών συνίσταται στην από μέρους των υποψηφίων διδασκόντων της Σχολής και υπό την καθοδήγηση της αρμόδιας Τριμελούς Επιτροπής τους (του επιβλέποντος και των δύο μελών) επιστημονική διερεύνηση συγκεκριμένου θέματος ενός ευρύτερου γνωστικού αντικείμενου και στη συγγραφή πρωτότυπης διατριβής, η οποία να προάγει τον επιστημονικό διάλογο και τη γνώση στο γνωστικό αυτό αντικείμενο. Κατ' αυτό τον τρόπο το Πρόγραμμα συνεισφέρει στο μέγιστο δυνατό βαθμό στην επίτευξη των στόχων της Σχολής, ήτοι στην καλλιέργεια της Νομικής Επιστήμης και κατ' επέκταση στην κατά το δυνατό πληρέστερη νομική κατάρτιση των φοιτητών του.

A. 3.3.2. Η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

Για να γίνει κάποιος δεκτός στο Πρόγραμμα πρέπει να είναι κάτοχος αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού διπλώματος Νομικής της Ημεδαπής ή Αλλοδαπής, άλλων δε Τμημάτων μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της ΓΣΕΣ της Σχολής. Από την προϋπόθεση αυτή διαπιστώνεται η ύπαρξη των βασικών γνώσεων που απαιτούνται για τη εκπόνηση μιας διδακτορικής διατριβής.

Περαιτέρω, ο ορισμός από τη ΓΣΕΣ τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής για τον κάθε υποψήφιο [στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά ένα μέλος ΔΕΠ της Σχολής από τη βαθμίδα του Καθηγητή, Αναπλ. Καθηγητή ή Επίκουρου Καθηγητή ως επιβλέπων και άλλα δύο μέλη επίσης από τη Σχολή είτε και από άλλα Τμήματα της Ημεδαπής ή της Αλλοδαπής, ή αναγνωρισμένοι ερευνητές) παρέχει στους υποψήφιους διδάκτορες επαρκή καθοδήγηση και υποστήριξη καθ' όλη την προσπάθειά τους, με την εισήγησή της δε προς την ΓΣΕΣ, ότι η εργασία είναι ώριμη για το επόμενο στάδιο, τη σύσταση δηλαδή Επταμελούς Επιτροπής ενώπιον της οποίας ο υποψήφιος θα υποστηρίξει την εργασία του, προβαίνει σε μια πρώτη βασική θετική αξιολόγηση της προσπάθειας αυτής. Τέλος, η σύσταση της Επταμελούς Επιτροπής εξασφαλίζει μια αρκούντως ευρεία και αντικειμενική κρίση της εργασίας, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στη Σχολή.

A. 3.3.3. Διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων.

Όπως ειπώθηκε και αμέσως πριν, ως υποψήφιοι διδάκτορες στη Σχολή εγγράφονται μετά από αίτησή τους και άνευ ετέρου οι κάτοχοι αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού διπλώματος Νομικής της Ημεδαπής ή Αλλοδαπής, άλλων δε Τμημάτων μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. της Σχολής. Μ' αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η ύπαρξη από μέρους των υποψηφίων των βασικών γνώσεων που απαιτούνται για τη εκπόνηση μιας διδακτορικής διατριβής, προϋπόθεση καθοριστική για τη διατήρηση ενός υψηλού ποιοτικού επιπέδου που επιδιώκει η Σχολή για το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

Στην περίπτωση που οι επιλεγόμενοι υποψήφιοι διδάκτορες εντάσσονται σε συγκεκριμένο ερευνητικό πρόγραμμα, για την επιλογή τους λαμβάνονται υπόψη και η προβλεπόμενη διαδικασία του ερευνητικού προγράμματος.

A. 3.3.4. Οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών δεν πραγματοποιούνται σεμινάρια και ομιλίες ειδικά για τους υποψήφιους διδάκτορες. Αυτοί όμως μπορούν να παρακολουθήσουν όλες τις ομιλίες από μέλη ΔΕΠ και αναγνωρισμένους ερευνητές άλλων Τμημάτων της Ημεδαπής και της Αλλοδαπής που γίνονται στο πλαίσιο των δύο Π.Μ.Σ. της Σχολής.

A. 3.3.5. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

Ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο, οι διδακτορικές διατριβές έχουν ως αντικείμενο νομικά ζητήματα επίκαιρα τόσο στην ημεδαπή όσο και στην αλλοδαπή, ανάλογα με την περίπτωση είτε σε χώρες του Ηπειρωτικού Δικαίου είτε του Αγγλοσαξωνικού. Το γεγονός αυτό καθιστά δυνατή τη διεξαγωγή της έρευνας και επιστημονικής επεξεργασίας των διατριβών και σε εκπαιδευτικά ιδρύματα των αντίστοιχων Χωρών.

A. 3.3.6. Το εξεταστικό σύστημα.

Η εξέταση των υποψηφίων διδασκτόρων γίνεται κατά τον προβλεπόμενο στη νομοθεσία (αρχικά από το ν. 2083/1992, εν συνεχεία δε από το ν 3685/2008) τρόπο. Ειδικότερα, όπως εκτέθηκε και ανωτέρω (ενότητα 3.3.2.) ο υποψήφιος αρχικά παρακολουθείται και αξιολογείται από την αρμόδια τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η τελική δε αξιολόγησή του γίνεται ενώπιον επταμελούς επιτροπής στην οποία συμμετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής είναι μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων δύο (2) τουλάχιστον ανήκουν στη Σχολή, τα δε υπόλοιπα μπορεί να είναι και από άλλα Τμήματα της Ημεδαπής ή της Αλλοδαπής ή αναγνωρισμένοι ερευνητές. Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον τους επταμελούς αυτής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η αναγόρευση δε του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ, κατά τη διαδικασία που προβλέπει ο κανονισμός του Π.Μ.Σ.

B. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών στο ΠΜΣ «Σπουδές N/A Ευρώπης».

B. 3.3.1. Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Προγράμματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών συνίσταται στην από μέρους των υποψηφίων διδασκτόρων και υπό την καθοδήγηση της αρμόδιας Τριμελούς Επιτροπής τους (του επιβλέποντος και των δύο μελών) επιστημονική διερεύνηση συγκεκριμένου θέματος του γνωστικού αντικείμενου σπουδές N/A Ευρώπης, ως σημαντικού πολιτικού, κοινωνικού, οικονομικού και διεθνούς χώρου και στη συγγραφή πρωτότυπης διατριβής, η οποία να προάγει τον επιστημονικό διάλογο και τη γνώση στο γνωστικό αυτό αντικείμενο. Κατ' αυτό τον τρόπο το Πρόγραμμα συνεισφέρει στο

μέγιστο δυνατό βαθμό στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, ήτοι στην καλλιέργεια των συναφών επιστημών και κατ' επέκταση στην κατά το δυνατό πληρέστερη κατάρτιση των φοιτητών του σ' ένα αντικείμενο, η καλλιέργεια του οποίου είναι πρόκληση για διδάσκοντες και διδασκόμενους.

B. 3.3.2. Η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

Προϋπόθεση για να γίνει κάποιος δεκτός στο Πρόγραμμα είναι να είναι κάτοχος αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού διπλώματος ιστορικής, οικονομικής, πολιτικής ή διπλωματικής κατεύθυνσης ή Νομικής Σχολής της Ημεδαπής ή Αλλοδαπής, άλλων δε Τμημάτων μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της ΓΣΕΕΣ της Σχολής. Από την προϋπόθεση αυτή διαπιστώνεται η ύπαρξη των βασικών γνώσεων που απαιτούνται για τη εκπόνηση μιας διδακτορικής διατριβής.

Περαιτέρω, ο ορισμός από τη ΓΣΕΕΣ τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής για τον κάθε υποψήφιο [στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά ένα μέλος ΔΕΠ από τη βαθμίδα του Καθηγητή, Αναπλ. Καθηγητή ή Επίκουρου Καθηγητή ως επιβλέπων και άλλα δύο μέλη επίσης από τη Σχολή είτε και από τα άλλα Τμήματα της Ημεδαπής ή της Αλλοδαπής, ή αναγνωρισμένοι ερευνητές] παρέχει στους υποψήφιους διδάκτορες επαρκή καθοδήγηση και υποστήριξη καθ' όλη την προσπάθειά τους, με την εισήγησή της δε προς την ΓΣΕΕΣ, ότι η εργασία είναι ώριμη για το επόμενο στάδιο, τη σύσταση δηλαδή Επταμελούς Επιτροπής ενώπιον της οποίας ο υποψήφιος θα υποστηρίξει την εργασία του, προβαίνει σε μια πρώτη βασική θετική αξιολόγηση της προσπάθειας αυτής. Τέλος, η σύσταση της Επταμελούς Επιτροπής εξασφαλίζει μια αρκούντως ευρεία και αντικειμενική κρίση της εργασίας, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στο Πρόγραμμα.

B. 3.3.3. Διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκτόρων.

Όπως ειπώθηκε και αμέσως πριν, ως υποψήφιοι διδάκτορες στο Πρόγραμμα εγγράφονται μετά από αίτησή τους και άνευ ετέρου όλοι οι κάτοχοι αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού διπλώματος ως άνω, άλλων δε Τμημάτων μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Ε.Σ. της Σχολής. Μ' αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η ύπαρξη από μέρους των υποψηφίων των βασικών γνώσεων που απαιτούνται για τη εκπόνηση μιας διδακτορικής διατριβής, προϋπόθεση καθοριστική για τη διατήρηση ενός υψηλού ποιοτικού επιπέδου που επιδιώκει το ειδικό Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

Στην περίπτωση που οι επιλεγόμενοι υποψήφιοι διδάκτορες εντάσσονται σε συγκεκριμένο ερευνητικό πρόγραμμα, για την επιλογή τους λαμβάνονται υπόψη και η προβλεπόμενη διαδικασία του ερευνητικού προγράμματος.

B. 3.3.4. Οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών δεν πραγματοποιούνται σεμινάρια και ομιλίες ειδικά για τους υποψήφιους διδάκτορες. Αυτοί όμως μπορούν να παρακολουθήσουν όλες τις ομιλίες από μέλη ΔΕΠ και αναγνωρισμένους ερευνητές άλλων Τμημάτων της Ημεδαπής και της Αλλοδαπής που γίνονται στο πλαίσιο των δύο Π.Μ.Σ. της Σχολής ή του Προγράμματος.

B. 3.3.5. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

Ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο οι διδακτορικές διατριβές έχουν ως αντικείμενο ζητήματα επίκαιρα τόσο στην ημεδαπή όσο και στην αλλοδαπή, ανάλογα με την περίπτωση είτε σε χώρες του Ηπειρωτικού Κόσμου είτε του Αγγλοσαξωνικού. Το γεγονός αυτό καθιστά δυνατή τη διεξαγωγή της επιστημονικής επεξεργασίας των διατριβών και σε εκπαιδευτικά ιδρύματα των αντίστοιχων Χωρών.

B. 3.3.6. Το εξεταστικό σύστημα.

Η εξέταση των υποψηφίων διδασκόντων γίνεται κατά τον προβλεπόμενο στη νομοθεσία (αρχικά από το ν. 2083/1992, εν συνεχεία δε από το ν 3685/2008) τρόπο. Ειδικότερα, όπως εκτέθηκε και ανωτέρω (ενότητα 3.3.2.) ο υποψήφιος αρχικά παρακολουθείται και αξιολογείται από την αρμόδια τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η τελική δε αξιολόγησή του γίνεται ενώπιον επταμελούς επιτροπής στην οποία συμμετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής είναι μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων δύο (2) τουλάχιστον ανήκουν στη Σχολή, τα δε υπόλοιπα μπορεί να είναι και από άλλα Τμήματα της Ημεδαπής ή της Αλλοδαπής ή αναγνωρισμένοι ερευνητές. Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον τους επταμελούς αυτής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή την επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η αναγόρευση δε του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ, κατά τη διαδικασία που προβλέπει ο κανονισμός του Π.Μ.Σ «Σπουδές N/A Ευρώπης».

4. Διδακτικό Έργο.

4.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού.

Τόσο για την επιλογή του διδακτικού προσωπικού που εκλέγεται στη Σχολή, όσο και για την εν συνεχεία εξέλιξή του στις ανώτερες βαθμίδες έχουν τεθεί από τη Σχολή εξ αρχής υψηλά επιστημονικά και ακαδημαϊκά κριτήρια (λ.χ. στην πλειοψηφία των περιπτώσεων στην μέχρι πρότινος εισαγωγική βαθμίδα του Λέκτορα οι εκλεγόμενοι είχαν και δεύτερη μονογραφία, καθώς και άλλες μικρές εργασίες). Τα ίδια υψηλά επιστημονικά και ακαδημαϊκά κριτήρια εφαρμόζονται ήδη και για την υπό τον νέο νόμο εισαγωγική βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή (ν. 4009/2011). Πέρα τούτου, όλα τα μέλη του διδακτικού προσωπικού της Σχολής ενημερώνονται συνεχώς για το γνωστικό τους αντικείμενο (και όχι μόνο) με τη συμμετοχή τους (είτε ως παρατηρητές είτε και ως εισηγητές) στα επιστημονικά συνέδρια της Ημεδαπής και της Αλλοδαπής. Ως αποτέλεσμα τούτου, το υπάρχον διδακτικό προσωπικό, αν και αριθμητικά λίγο σε σχέση με τον αριθμό των φοιτητών, ανταποκρίνεται πλήρως στα διδακτικά του καθήκοντα. Η κρίση αυτή θεωρείται ότι αντανακλά και τη θέση των φοιτητών, γεγονός που συμπεραίνεται από τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων τους στα όργανα της Σχολής.

Βασικό κριτήριο αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού της Σχολής, καθώς και της διδακτικής διαδικασίας, για την οποία γίνεται λόγος αμέσως στη συνέχεια, θα πρέπει να θεωρείται η ως τώρα επιτυχημένη πορεία των αποφοίτων του, που προκύπτει, όπως σημειώθηκε και παραπάνω (ενότητα 2.3.4.) από ανεπίσημα μεν, πλην όμως αδιαμφισβήτητα και αξιόπιστα στοιχεία, όπως λ.χ. τα υψηλά ποσοστά επιτυχίας τους σε διαγωνισμούς για την πρόσληψη σε δημόσιες υπηρεσίες, για την εισαγωγή στην Εθνική Σχολή Δικαστών κλπ, η επιτυχής συνέχιση των σπουδών πολλών εξ αυτών στο εξωτερικό, καθώς και η όλη κοινωνική και επαγγελματική τους πορεία σε Ημεδαπή και Αλλοδαπή. Κριτήριο της ίδιας αποτελεσματικότητας θα πρέπει να θεωρείται και η συμμετοχή της Σχολής, δια του Τομέα Διεθνών Σπουδών, επί σειρά ετών σε εσωτερικούς και διεθνείς διαγωνισμούς στο καθ' όλου Διεθνές Δίκαιο, με εξαιρετικά υψηλές επιδόσεις.

4.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας.

Η διδακτική διαδικασία συνίσταται κατά κύριο λόγο σε παραδόσεις από μέρους των μελών Δ.Ε.Π. και σε φροντιστηριακές ασκήσεις τόσο από μέρους των ιδίων όσο και από μέλη Ε.Δ.Π (βοηθητικό επιστημονικό διδακτικό προσωπικό) και υποψηφίους διδάκτορες, οι οποίοι επικουρούν τα μέλη ΔΕΠ. Στο πλαίσιο και των δύο αυτών μορφών διδακτικής διαδικασίας επιδιώκεται με το σύστημα των ερωταποκρίσεων η συμμετοχή των φοιτητών στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τα αποτελέσματα δε κρίνονται ικανοποιητικά σε υψηλό βαθμό. Σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, έχει επιτελεσθεί σημαντική πρόοδος ως προς την υποστήριξη της διδακτικής διαδικασίας με βελτιωμένα τεχνικά μέσα και συγκεκριμένα με τεχνική αναβάθμιση των αιθουσών (μικροφωνικές εγκαταστάσεις, power point, συσκευές προβολής εικόνων). Πολύ σημαντική εξέλιξη αποτελεί η για πρώτη φορά, από το έτος 2012, υποστήριξη της διδακτικής διαδικασίας μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης e-class (<https://eclass.duth.gr/eclass/>), την οποία υιοθέτησε το ΔΠΘ. Μέσω της πλατφόρμας αυτής τα μέλη ΔΕΠ έχουν τη δυνατότητα να αναρτούν εκπαιδευτικό υλικό και

ανακοινώσεις για τα μαθήματά τους, ενώ οι φοιτητές έχουν άμεση πρόσβαση το e-class του αντίστοιχου διδάσκοντος, και επομένως τη δυνατότητα να εγγραφούν στα μαθήματα που τους ενδιαφέρουν, να ενημερώνονται για ό,τι αναρτάται από τους διδάσκοντες, να κατεβάζουν στον υπολογιστή τους το υλικό που αναρτάται (νομολογία δικαστηρίων, άρθρα διδάσκοντος, βιβλιογραφία κλπ) και να επικοινωνούν με τους διδάσκοντες. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι σήμερα (Ιούλιος 2013) έχουν δημιουργηθεί στο e-class της Νομικής Σχολής σελίδες για 31 μαθήματα, εκ των οποίων 27 για το προπτυχιακό επίπεδο και 4 για το ΠΜΣ.

Επίσης θα ήταν χρήσιμο να εξετασθεί η δυνατότητα εισαγωγής συνολικά στο πλαίσιο του ΔΠΘ και πλατφόρμας σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης (όπως συμβαίνει ήδη στο ΑΠΘ). Βεβαίως για το σχετικό ζήτημα απαιτείται πρόσθετη χρηματοδότηση προς το Πανεπιστήμιο.

Στο πλαίσιο, πάντως, της προσπάθειας περαιτέρω αύξησης της αποτελεσματικότητας της διδακτικής διαδικασίας με τη σύνδεσή της με την καθημερινή πρακτική, εντάσσονται και ορισμένες άλλες προσπάθειες, όπως οι με ευθύνη των διδασκόντων επισκέψεις των φοιτητών στα δικαστήρια για ενημέρωση σχετικά με τη λειτουργία τους και για παρακολούθηση της διεξαγόμενης προφορικής διαδικασίας, καθώς και εικονικές δίκες (π.χ. όσον αφορά το ποινικό δίκαιο ή το δίκαιο της θάλασσας) στη Σχολή.

4.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου.

Το διδακτικό έργο για κάθε μάθημα οργανώνεται και εφαρμόζεται αποκλειστικά και μόνο από τον διδάσκοντα το μάθημα, συνίσταται δε σε παραδόσεις και φροντιστηριακά μαθήματα. Η συνεργασία του εκάστοτε ακροατηρίου είναι ουσιαστικός παράγοντας στην ειδικότερη εξειδίκευση του διδακτικού έργου. Η Νομική Σχολή θεωρεί ότι αυτός ο τρόπος οργάνωσης και εφαρμογής του διδακτικού έργου έχει δώσει ως σήμερα ικανοποιητικά αποτελέσματα, δεν παραλείπεται, ωστόσο, και η αναζήτηση μεθόδων περαιτέρω βελτίωσής του. Στο σημείο αυτό πρέπει να επαναληφθεί η σημασία της αξιοποίησης της σύγχρονης τεχνολογίας μέσω της πλατφόρμας e-class που αναλύθηκε ανωτέρω στη θέση 4.2.

4.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα.

Ήδη χρησιμοποιείται το σύστημα των πολλαπλών συγγραμμάτων, όπως καθορίζεται στη νομοθεσία. Με το σύστημα αυτό θεωρείται, ότι διορθώνονται σε σημαντικό βαθμό τα μειονεκτήματα του ενός συγγράμματος που ίσχυε μέχρι το πρόσφατο παρελθόν, επιτυγχανομένης δι' αυτού του τρόπου της πληρέστερης καλύψεως των αναγκών των φοιτητών στην προετοιμασία τους για τις εξετάσεις. Υπάρχουν όμως εγγενείς αδυναμίες που, πάντως, αντιμετωπίζονται ήδη στα πλαίσια του δυνατού και ελπίζεται να εξαλειφθούν πλήρως. Εν πάση περιπτώσει απαιτείται συνεχής παρακολούθηση για τυχόν επιδεχόμενες βελτιώσεις του. Μετά την εισαγωγή από το Υπουργείο Παιδείας του συστήματος «Εύδοξος» από το ακαδ. έτος 2010/2011 εξαφανίσθηκαν κατά μεγάλο μέρος ορισμένες εγγενείς αδυναμίες του προηγούμενου συστήματος (λ.χ. η ενίοτε μη έγκαιρη εξασφάλιση όλων των πακέτων βοηθημάτων που προτείνονταν), πλην όμως εμφανίσθησαν νέες, συναρτώμενες με την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας, λ.χ. διανομή ενός μόνο τόμου ανά διδασκόμενο μάθημα, όταν υπάρχουν δύο ή πλείονες τόμοι. Το πρόβλημα αυτό θα μπορούσε να λυθεί εν μέρει με εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης .

4.5. Διαθέσιμα μέσα και υποδομές.

Η Νομική Σχολή, όπως αναφέρθηκε και στην αρχή (ενότητα 2.1.) βρίσκεται στην Πανεπιστημιούπολη, σε απόσταση έξι (6) περίπου χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης της Κομοτηνής. Στεγάζεται και λειτουργεί σε νεόδμητο, σύγχρονο, λειτουργικό και ευρύχωρο (με τις αναγκαίες προοπτικές να καλυφθούν και οι σχετικές ανάγκες στο εγγύς μέλλον) συγκρότημα. συνολικού εμβαδού 27.802 τμ, από τα οποία 500 τμ έχουν διατεθεί, προσωρινά, για την εξυπηρέτηση των αναγκών του Τμήματος Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Ανάπτυξης (ΔΟΣΑ). Το όλο συγκρότημα διαθέτει:

(i). Πτέρυγα Α με 12 αμφιθέατρα, από τα οποία 8 χρησιμοποιεί το Τμήμα Νομικής, από τα οποία ένα (1) 750 θέσεων για εκδηλώσεις, δύο (2) πεντακοσίων θέσεων, πέντε (5) των 250 θέσεων, ενώ τα υπόλοιπα (4) τέσσερα των 250 θέσεων έχουν διατεθεί προσωρινά στο Τμήμα ΔΟΣΑ.

Μέσα στην ίδια πτέρυγα είναι εγκαταστημένη η Βιβλιοθήκη με την αντίστοιχη διοικητική υποστήριξη καθώς και η Γραμματεία του Τμήματος,

(ii). Πτέρυγα Β, όπου είναι εγκαταστημένοι οι πέντε τομείς του Τμήματος.

Η κτιριακή αυτή υποδομή του Τμήματος κρίνεται επί του παρόντος ικανοποιητική, καλύπτουσα όλες τις διδακτικές ανάγκες του Τμήματος (για διδασκαλία και εξετάσεις). Το ακαδημαϊκό έτος 2012/13, λόγω των περικοπών που έγιναν ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, προέκυψε πρόβλημα σε σχέση με τη λειτουργία του συστήματος κλιματισμού του κτιρίου της Νομικής Σχολής, με αποτέλεσμα να μην λειτουργεί σωστά ούτε η θέρμανση κατά τους χειμερινούς μήνες ούτε η ψύξη κατά τους θερινούς, δυσχεραίνοντας έτσι τόσο το διδακτικό έργο όσο και τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού. Προτείνουμε, όπως για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος ληφθεί μέριμνα για την σωστή λειτουργία του συστήματος.

4.6. Βαθμός αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η χρήση αυτών των μέσων σε σχέση με τα προηγούμενα έτη έχει παρουσιάσει σημαντική αύξηση. Σημειωτέον ότι λειτουργεί εργαστήριο πληροφορικής, όπου διατίθενται ηλεκτρονικοί υπολογιστές για την κάλυψη των αναγκών των φοιτητών και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επίσης, όσον αφορά το οπτικοακουστικό υλικό, επειδή δεν υπάρχει επάρκεια μηχανημάτων, οι ανάγκες καλύπτονται με δανεισμό των συσκευών μεταξύ των Τομέων. Ιδιαίτερης σημασίας για την αξιοποίηση της πληροφορικής στο πλαίσιο της διδασκαλίας υπήρξε η πρόταση για δημιουργία ιστοτόπου, όπου οι διδάσκοντες θα μπορούν να αναρτούν σημειώσεις και λοιπό υλικό για τη διδασκαλία και οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να συνδέονται και να κατεβάζουν το σχετικό υλικό (e-class). Η πρόταση αυτή είχε περιληφθεί στις Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης του (τότε) Τμήματος Νομικής προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών και ήδη υλοποιήθηκε για όλο το ΔΠΘ εντός του 2012, όπως προαναφέρθηκε.

4.7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και μεταξύ τους συνεργασία.

Όπως προκύπτει από τους πίνακες 3, 11 και 14, η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011/12, στο οποίο αφορά η έκθεση, ήταν, με βάση τον αριθμό των νεοεισαχθέντων με οποιονδήποτε τρόπο φοιτητών (660:663=) **10,48**. Αυτό σημαίνει ότι **1** μέλος Δ.Ε.Π. αντιστοιχούσε σε κάθε **11 περίπου** νεοεισαχθέντες φοιτητές.

Σημειωτέον δε ότι με βάση τον αριθμό των εγγεγραμμένων στην αρχή του έτους προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων ανέρχεται σε (4700:663=) **74,60**. Αυτό σημαίνει ότι 1 μέλος Δ.Ε.Π. αντιστοιχούσε σε κάθε 75 προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Η δεύτερη αυτή αναλογία διδασκόντων / διδασκομένων είναι προφανές πως δεν αφήνει και τα καλύτερα περιθώρια στενής συνεργασίας μεταξύ τους, γεγονός που θα πρέπει να απασχολήσει τη Σχολή σοβαρά.

4.8. Βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα.

Δεδομένου ότι η συμμετοχή της Σχολής σε ερευνητικά προγράμματα με φυσικό αντικείμενο, που να επιτρέπει την ερευνητική δραστηριότητα και από μέρους των φοιτητών, είναι σχεδόν μηδενική, η εξοικείωση των τελευταίων με την έρευνα εξαντλείται κατά κανόνα στην ανάθεση σ' αυτούς, και όχι πάντως σε όλα τα μαθήματα, εκπόνησης εργασιών σχετικών με επίκαιρα ζητήματα του μαθήματος.

4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο.

Η Νομική Σχολή συνεργάζεται άριστα σε όλο το φάσμα των εκπαιδευτικών και ερευνητικών διαδικασιών και δραστηριοτήτων (λ.χ. για τη συνδιοργάνωση επιστημονικών ή επετειακών εκδηλώσεων, διαλέξεων στο πλαίσιο προπτυχιακών και κυρίως μεταπτυχιακών μαθημάτων κλπ) με τις άλλες δύο Νομικές Σχολές της Χώρας, του ΕΚΠΑ και Α.Π.Θ. Στενά και σε θεσμικό επίσης επίπεδο συνεργάζεται με την Εθνική Σχολή Δικαστών, σε συνεργασία με την οποία διενεργούνται τα επιμορφωτικά σεμινάρια των δικαστών, καθώς και με το ΥΠΕΞ, τη Διπλωματική Ακαδημία του οποίου φιλοξενεί εδώ και πολλά χρόνια στα πλαίσια ημερίδας με θέματα της διπλωματικής επικαιρότητας. Αρμονική συνεργασία, σε μικρότερο βεβαίως βαθμό, υπάρχει και με όλα τα υπόλοιπα Τμήματα (λ.χ. μέλη της Σχολής διδάσκουν νομικά μαθήματα σε μη νομικά Τμήματα), και εκπαιδευτικά κέντρα (λ.χ. μέλη της Σχολής συμμετέχουν στα Δ.Σ ή σε επιστημονικές επιτροπές αυτών) της Χώρας.

Συνεργασίες της Σχολής σε σημαντικό βαθμό παρατηρούνται και με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού, όμως αυτή, εξαιρουμένης της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών που παρατηρείται στο πλαίσιο των σχετικών προγραμμάτων (όπως αυτή παρουσιάζεται αμέσως στη συνέχεια), περιορίζεται κυρίως σε ατομικό επίπεδο, όπως η συχνή εκατέρωθεν φιλοξενία, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο, σημαντικού αριθμού Καθηγητών και αναγνωρισμένων ερευνητών ΑΕΙ και μελών Διεθνών Δικαστηρίων και Οργανισμών για τη διενέργεια διαλέξεων. Αντιθέτως, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων [όπως οι περιπτώσεις των Νομικών Σχολών του Πανεπιστημίου Blagoevgrad (Βουλγαρίας), Μαριούπολης (Ουκρανίας)], λείπουν συνεργασίες σε θεσμικό επίπεδο, όπως λ.χ. η εκπόνηση και λειτουργία κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων (προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, διδακτορικών).

Με το κοινωνικό σύνολο, τέλος, οι συνεργασίες της Σχολής, όπως εκτίθενται και πιο κάτω (ενότητα 6) κρίνονται πολύ ικανοποιητικές, χωρίς να σημαίνει πως και εδώ δεν χωρούν βελτιώσεις.

4.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών.

Ο αριθμός των φοιτητών της Σχολής που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι ή Τμήμα, όπως αυτός καταγράφεται στον πίνακα 10 είναι σχετικά ικανοποιητικός, άμεση όμως επιδίωξη θα είναι η αύξησή του. Αντιθέτως, πολύ περιορισμένος και οπωσδήποτε καθόλου ικανοποιητικός δεν είναι ο αριθμός των επισκεπτών φοιτητών στη Σχολή, γεγονός που πρέπει να προβληματίσει τη Σχολή άμεσα, τόσο στην αναζήτηση των αιτίων όσο και στην αντιμετώπισή τους. Δυστυχώς ως ανύπαρκτη παρουσιάζεται η κινητικότητα από και προς τη Σχολή του διδακτικού προσωπικού, φαινόμενο που επίσης με απόλυτη προτεραιότητα πρέπει να διερευνήσει η Σχολή. Θα πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί και εδώ αυτό που σημειώθηκε και αμέσως παραπάνω (ενότητα 4.9), ότι δηλαδή σε προσωπικό επίπεδο η εκατέρωθεν φιλοξενία, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο, διδακτικού και αναγνωρισμένου ερευνητικού προσωπικού της Σχολής και αλλοδαπών Α.Ε.Ι. για διενέργεια διαλέξεων είναι σε πολύ υψηλό επίπεδο.

5. Ερευνητικό Έργο.

5.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο της Σχολής.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 12 το ερευνητικό έργο των μελών της Σχολής είναι ποσοτικά πολύ μεγάλο, καλύπτει δε όλες τις μορφές δημοσιεύσεων και έχει μια συνεχή αυξητική ροή. Από απόψεως ποιοτικών κριτηρίων επισημαίνεται, πως στο σύνολό τους τα έργα αυτά έχουν αξιολογηθεί θετικά από τη Σχολή στο πλαίσιο κρίσεων για την εξέλιξη των μελών του. Εξ αυτού ακριβώς του λόγου, θεωρείται πως η προαγωγή της θεωρητικής έρευνας στη Σχολή είναι τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά σε πολύ υψηλό επίπεδο.

Το ίδιο όμως δεν μπορεί να ειπωθεί και για την εφαρμοσμένη έρευνα, όπως προκύπτει και από την ενότητα 5.2 που αμέσως ακολουθεί.

5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στη Σχολή.

Στη Σχολή εκτελούνται σε συνεχή βάση ερευνητικά προγράμματα υπό την έννοια της εκπονήσεως επιστημονικών εργασιών, αλλά χωρίς χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ή από την Επιτροπή Ερευνών του ΔΠΘ. Οι επιστημονικές αυτές εργασίες είναι τριών ειδών: α) διπλωματικές εργασίες των μεταπτυχιακών φοιτητών, β) διδακτορικές διατριβές των υποψηφίων διδασκόντων, γ) έργα των μελών ΔΕΠ (μονογραφίες, άρθρα, σύμπραξη σε συλλογικά έργα κλπ).

Αντιθέτως, ερευνητικά προγράμματα με χρηματοδότηση από την ΕΕ ή από την Επιτροπή Ερευνών του ΔΠΘ δεν έχουν εγκριθεί μέχρι στιγμής, γεγονός, βέβαια, που δεν επιτρέπει θετική ή αρνητική αξιολόγηση για τέτοιου είδους προγράμματα. Όμως για τα προγράμματα της πρώτης κατηγορίας η αξιολόγηση είναι θετικότερη. Η έλλειψη προγραμμάτων με χρηματοδότηση είναι ένα φαινόμενο, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου από τη Σχολή.

Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι, λόγω του αντικειμένου των σπουδών στις νομικές σχολές, δεν είναι σύνηθες να λειτουργούν χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα, αφού βασικός στόχος είναι η διδασκαλία του δικαίου και λιγότερο πειραματικές μέθοδοι ή πρακτικές εφαρμογές της διδασκαλίας, όπως π.χ. ισχύει στις πολυτεχνικές σχολές.

5.3. Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές.

Η Νομική Σχολή διαθέτει μια πλούσια βιβλιοθήκη, που πάντως τα τελευταία χρόνια λόγω της ελλειπούς χρηματοδότησης άρχισε να εμφανίζει σημαντικές ελλείψεις. Επίσης στη Σχολή υπάρχουν συνεστημένα τα ακόλουθα επτά εργαστήρια:

- 1. Εργαστήριο Εγκληματολογικών Επιστημών.**
- 2. Εργαστήριο Ευρωπαϊκών Σπουδών.**
- 3. Εργαστήριο Συγκριτικού και Ευρωπαϊκού Εργασιακού Δικαίου.**
- 4. Εργαστήριο Ελληνικού και Ευρωπαϊκού Δικαίου της Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή.**
- 5. Εργαστήριο Ερεύνες Θεμάτων Διαιτησίας.**
- 6. Εργαστήριο Συνταγματικού Δικαίου.**
- 7. Εργαστήριο Ποινικού και Ποινικού Δικονομικού Δικαίου,**

ενώ υπό ίδρυση τελεί και το Εργαστήριο Δικαίου Προστασίας Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. Προτείνεται το Εργαστήριο αυτό να είναι αρμόδιο και για έρευνα στο δίκαιο της ενέργειας, καλόν δε είναι τούτο να αποτυπωθεί και στον τίτλο του, λ.χ. Εργαστήριο Δικαίου Προστασίας Περιβάλλοντος και Δικαίου Ενέργειας».

Πλην όμως, τα εργαστήρια αυτά είναι ανενεργά, παρά την εν μέρει δραστηριοποίηση σε επί μέρους τομείς, ελλείπει προσωπικού και κονδυλίων έρευνας, ενώ με κατάλληλη στελέχωση θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε εξαιρετικά αποδοτικές αυτοτελείς ερευνητικές μονάδες.

5.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού της Σχολής κατά το ακαδ. έτος 2012/2013.

Όπως προκύπτει και από όσα σημειώθηκαν ανωτέρω, στην ενότητα 5.1., οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής κατά την τελευταία τριετία είναι από απόψεως ποσοτικών στοιχείων πολύ ικανοποιητικές, από απόψεως δε ποιοτικών στοιχείων σημειώνεται και εδώ, ότι πρόκειται για εργασίες που έχουν αξιολογηθεί θετικά στο πλαίσιο κρίσεων για τις εξελίξεις των μελών. Όπως σημειώθηκε δε και εκεί, οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών καλύπτουν όλο το φάσμα των επιστημονικών δημοσιεύσεων, ο δε αριθμός τους χαρακτηρίζεται από μια σχετική κατ' έτος σταθερότητα.

5.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στη Σχολή από τους τρίτους.

Σχετικά με την αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στη Σχολή από τους τρίτους, θα πρέπει να σημειωθεί, πως και με μόνα τα στοιχεία που καταγράφονται στον πίνακα 13 θεωρείται εξαιρετικά μεγάλη. Θα πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί, ότι τα στοιχεία αυτά δεν αντικατοπτρίζουν παρά μόνο κατά ένα μέρος την πραγματικότητα, καθόσον είναι απολύτως ενδεικτικά και δεν εξαντλούν σε καμία περίπτωση τις υπάρχουσες ετεροαναφορές στα έργα των μελών της Σχολής. Τούτο δε, γιατί αφενός μεν ο εντοπισμός του συνολικού αριθμού των ετεροαναφορών για κάθε μέλος απαιτεί πολύ χρόνο (και με αβέβαιο αποτέλεσμα), αφετέρου δε είναι και από μια άποψη αδύνατος, καθόσον πολλές ετεροαναφορές γίνονται σε δικαστικές αποφάσεις, όπου φαίνεται και η αναγνώριση της έρευνας της Σχολής στη δικαστηριακή πρακτική, οι οποίες όμως πολλές φορές δεν δημοσιεύονται καν στο νομικό τύπο.

5.6. Ερευνητικές συνεργασίες της Σχολής.

Η Νομική Σχολή έχει αναπτύξει συνεργασία στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus για κινητικότητα διδασκόντων με τα Πανεπιστήμια: University of Nottingham, University of Ljubljana, Université de la Rochelle, Université Paris 13 (Paris Nord), Université Robert Schuman-Strasbourg III, Université Paul Cézanne – Aix Marseille III.

5.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη της Σχολής.

Στο πλαίσιο της νομικής επιστήμης, στην οποία αναφέρεται το ερευνητικό έργο των μελών της Σχολής δεν είναι σύνηθες φαινόμενο οι διακρίσεις και τα βραβεία. Όπως σημειώθηκε και πριν (ενότητες 5.1. και 5.4.) το ερευνητικό αυτό έργο έχει κριθεί θετικά από τα ακαδημαϊκά όργανα της Σχολής στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέλιξης των μελών του.

5.8. Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα.

Η συμμετοχή των φοιτητών στη έρευνα είναι πολύ χαμηλή, δεδομένου ότι, κατά τα και πριν αναφερθέντα (ενότητα 4.8.), η συμμετοχή της Σχολής σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα με φυσικό αντικείμενο, που να επιτρέπει την ερευνητική δραστηριότητα από μέρος των φοιτητών, είναι μηδενική. Επισημαίνεται πάντως ότι στα πλαίσια των ΠΜΣ και των διδακτορικών σπουδών οι υποψήφιοι παράγουν αξιόλογο ερευνητικό έργο υπό την καθοδήγηση των αρμοδίων μελών ΔΕΠ (διπλωματικές εργασίες και διδακτορικές διατριβές αντίστοιχα).

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/ πολιτιστικούς/ παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς.

6.1. Συνεργασίες της Σχολής με ΚΠΠ φορείς.

Η Νομική Σχολή συνεργάζεται στενά με όλους τους θεσμούς της Περιφερειακής Διοίκησης της Θράκης, όπως τη Γεν. Γραμματεία Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, το Δήμο Κομοτηνής, το Εφετείο Θράκης, το Πρωτοδικείο Ροδόπης και το Ειρηνοδικείο Κομοτηνής, τα Διοικητικά Δικαστήρια Κομοτηνής, τους Κοινωνικούς Φορείς, την Κοινωνία των Πολιτών, το Δικηγορικό Σύλλογο της Κομοτηνής, καθώς και με αρμόδια Υπουργεία, όπως το Παιδείας, το Εξωτερικών (αρμόδιες Πολ. Δ/σεις Διπλωματική Ακαδημία κλπ), και με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, συμβάλλοντας στο μέτρο των δυνατοτήτων του στην ισόρροπη επιστημονική και πολιτιστική ανάπτυξη του Νομού και της ευρύτερης περιοχής

6.2. Δυναμική της Σχολής για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Την συνεργασία αυτή η Νομική Σχολή προτίθεται να ενθαρρύνει και να επιταχύνει περαιτέρω.

Η Σχολή αποτελεί ένα forum δραστηριοτήτων ευρύτερου κοινωνικού ενδιαφέροντος ανοικτό στην κοινωνία της γνώσης, της πληροφορίας και του ευρύτερου προβληματισμού της περιοχής. Στο άμεσο μέλλον και με ορίζοντα τετραετίας θα ενθαρρύνει και θα συνεχίσει περαιτέρω την πολιτική αυτή με έμφαση την επικοινωνία, γνωριμία και ενίσχυση των κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (όπως οι μειονότητες).

6.3. Δραστηριότητες της Σχολής προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Οι δραστηριότητες της Σχολής προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς είναι συνεχείς, εκπορεύονται δε κατά πρώτο λόγο από πρωτοβουλίες των μελών του, αλλά και από την αποδοχή πρωτοβουλιών των ίδιων των ΚΠΠ.

6.4. Σύνδεση της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.

Η εν στενή έννοια εκπαιδευτική διαδικασία της Σχολής δεν είναι συνδεδεμένη με τη συνεργασία της με τους ΚΠΠ, καθόσον η υφή των νομικών σπουδών δεν αφήνει περιθώρια προς τούτο. Στο πλαίσιο των φοιτητικών δραστηριοτήτων πολλοί εκπρόσωποι ΚΠΠ κάνουν, με πρωτοβουλίες των ίδιων των φοιτητών, διαλέξεις σε φοιτητικά θέματα που τους ενδιαφέρουν.

6.5. Συμβολή της Σχολής στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

Η συμβολή της Σχολής στην τοπική κυρίως και περιφερειακή, αλλά και στην εθνική ανάπτυξη κρίνεται ως πολύ καθοριστική και αδιαμφισβήτητη. Πρωτ' απ' όλα η συνεχής παρουσία του μεγάλου αριθμού των φοιτητών του είναι σημαντικός παράγοντας στη συντελεσθείσα μεγάλη τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη. Περαιτέρω, οι συνεργασίες της Σχολής με του ΚΠΠ, που εκτέθηκε αμέσως πριν, λειτουργεί καταλυτικά στην ισόρροπη επιστημονική και πολιτιστική ανάπτυξη του Νομού και της ευρύτερης περιοχής. Η όλη δε λειτουργία της Σχολής μη περιοριζόμενη, όπως εκτέθηκε και αλλού, μόνο στην πόλη της Κομοτηνής και την εν γένει περιφέρεια της Θράκης, αλλά αγγίζουσα με τις ποικίλες επιστημονικές και λοιπές δραστηριότητες των μελών του (με τη συμμετοχή τους λ.χ. σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, σε ανώτατα δικαστήρια και συμβούλια και κλπ, καθώς και με τη διοργάνωση διεθνών επιστημονικών εκδηλώσεων) όλη τη Χώρα, έχει σημαντική συμβολή και στην εθνική ανάπτυξη.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.

7.1. Κριτική ανάλυση και αξιολόγηση της στρατηγικής ανάπτυξης της Σχολής.

Η Νομική Σχολή στο άμεσο μέλλον και ειδικότερα σε ορίζοντα τετραετίας στοχεύει να κινηθεί προς την κατεύθυνση της συνέχισης και περαιτέρω βελτίωσης της μέχρι σήμερα επιτυχούς πορείας του προς τα έσω και προς τα έξω.

(i). Προς τα έσω:

(α). Μετά την δημιουργία τον περασμένο Ιούνιο στο πλαίσιο του Σχεδίου ΑΘΗΝΑ του Υπουργείου Παιδείας, Νομικής Σχολής αποτελούμενης από το μέχρι τότε Τμήμα Νομικής ΔΠΘ (πδ 86/2013, ΦΕΚ Α 124/3-6-2013), πρέπει να επιδιωχθεί με πιο εντατικούς ρυθμούς η αναβάθμιση της έρευνας με την προώθηση της ολοκλήρωσης και της εφαρμογής στην πράξη της στοχευμένης ήδη ισόρροπης και αμφίδρομης σχέσης μεταξύ έρευνας και διδασκαλίας. Η Σχολή, συγκεκριμένα, θα επιδιώξει να ενθαρρύνει και να στηρίζει τις προσπάθειες για την πραγμάτωση της ισόρροπης και αμφίδρομης σχέσης μεταξύ έρευνας και διδασκαλίας με την ανάπτυξη νέων καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας της εφαρμογής των νομικών επιστημών, αφ' ενός με την διοργάνωση προσομοίωσης εσωτερικής και διεθνούς δίκης, με προτεραιότητα στους Τομείς που αυτό λόγω αντικειμένου είναι εφικτό και εν συνεχεία, σε όλους τους νομικούς κλάδους, την καθολική αξιοποίηση της αίθουσας προσομοίωσης δίκης την οργάνωση μέσω του διαδικτύου παρόμοιων μορφών εσωτερικών και διεθνών διαγωνισμών προσομοίωσης εικονικής (τηλε-) δίκης και τη συμμετοχή, όπου σήμερα αυτό δεν συμβαίνει (διότι η Σχολή μετέχει, όπως προαναφέρθηκε επί σειρά ετών δια του Τομέα Διεθνών Σπουδών, με υψηλή απόδοση, σε ένα εσωτερικό και δύο διεθνείς διαγωνισμούς στο καθ' όλου Διεθνές Δίκαιο) σε τέτοιες διοργανώσεις.

Η αποτελεσματική ενθάρρυνση της αυτοτελούς έρευνας επιβάλλει και τη στελέχωση των επτά (7) υφισταμένων εργαστηρίων, που όπως εκτέθηκε αλλού είναι ανενεργά, με δύο (2) ανεξάρτητους ερευνητές το καθένα, υπό την Δ/ση του Δ/ντή του σχετικού Τομέα. Επίσης πρέπει να ολοκληρωθεί η ίδρυση και όγδοου Εργαστηρίου Δικαίου Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (Δικαίου Προστασίας Περιβάλλοντος και Δικαίου Ενέργειας), με τέσσερις (4) θέσεις ερευνητών με έμφαση στο Διεθνές, Εσωτερικό, Ιδιωτικό και Δημόσιο Δίκαιο του Περιβάλλοντος και μία (1) θέση με έμφαση το Δίκαιο της Ενέργειας (διαχείριση-προστασία). Το Εργαστήριο θα ανήκει στη Σχολή και θα διευθύνεται από τον Πρόεδρό του.

(γ). Ακόμα θα επιδιωχθεί η αύξηση του διδακτικού προσωπικού από τα υπηρετούντα 63 μέλη ΔΕΠ στα 85 το λιγότερο, ώστε να επιτευχθεί τουλάχιστον η σε επίπεδο νεοεισαγομένων φοιτητών σχέση μεταξύ διδασκόντων και διδασκόμενων (1 μέλος για 6 φοιτητές), η οποία διαταράσσεται σημαντικά με την αύξηση τόσο κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2012/13 όσο και κατά το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2011/12 του συνολικού αριθμού των εισαχθέντων φοιτητών σε 660 και 603 αντίστοιχα (Πίνακας 3). Επίσης θα επιδιωχθεί η άμεση αντικατάσταση των μέχρι σήμερα θέσεων διδασκόντων δυνάμει του Π.Δ. 407 με εντεταλμένους διδασκαλίας σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του ν. 4009/2011, (άρθρο 16 παρ. 4. στοιχ. α), ήτοι επιστήμονες (νομικοί) κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, καθώς και προσωπικότητες

με αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο, οι οποίοι θα συνάπτουν ατομικές συμβάσεις εργασίας διδασκόντων ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας ενός έως τριών ακαδημαϊκών ετών, πλήρους ή μερικής απασχόλησης. Οι συμβάσεις αυτές θα πρέπει όχι μόνο να καλύπτουν τις μέχρι σήμερα θέσεις διδασκόντων του ΠΔ 407, αλλά και να είναι αυξημένες σε σχέση με αυτές, ώστε να καταστεί δυνατή σε ακόμα μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η ανταπόκριση του σημερινού αριθμού μελών ΔΕΠ στις ανάγκες προσαρμογής των διδακτικών υπηρεσιών για το νέο αριθμό των φοιτητών, λαμβανομένων υπόψη και των νέων αναγκών από τους ανωτέρω εκτεθέντες στόχους.

Για το Διοικητικό Προσωπικό, θα επιδιωχθεί, εν όψει και της μείωσης κατά ποσοστό 35% περίπου του προσωπικού λόγω αποχωρήσεων συνταξιοδοτήσεων, εφεδρείας κλπ, η άμεση αύξησή του κατά τουλάχιστον 4 θέσεις μόνιμου Διοικητικού Προσωπικού για την Γραμματεία Προπτυχιακών Σπουδών, μεταξύ των οποίων ένας οπωσδήποτε θα πρέπει να έχει εξειδικευμένες γνώσεις Η/Υ, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στη Σχολή, και κατά 4 ακόμη θέσεις για τη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών, δεδομένου ότι τα δύο μεταπτυχιακά προγράμματα δεν υποστηρίζονται πλέον από κανένα υπάλληλο. Μόνιμος στόχος θα είναι η προσαύξηση του αριθμού των θέσεων κατά τον αριθμό των κενουμένων εκάστοτε θέσεων του προσωπικού, ώστε να διατηρείται η ανωτέρω σχέση. Γιατί ναι μεν η επιδιωκόμενη ολοκλήρωση της μηχανοργάνωσης του διοικητικού μηχανισμού της Σχολής θα μειώσει τον όγκο της διοικητικής εργασίας αλλά η μείωση ισοσταθμίζεται από τις αυξημένες ανάγκες της ανάπτυξης προς επίτευξη των νέων στόχων του και της εξυπηρέτησης των διοικητικών αναγκών της Σχολής και της παροχής σωστών υπηρεσιών σε μέλη ΔΕΠ και φοιτητές.

Η Νομική Σχολή θα επιδιώξει, ακόμα, να παράσχει κίνητρα για την κάλυψη των σε γλωσσομάθεια αναγκών του διοικητικού προσωπικού, των λοιπών πλην των Προϊσταμένων, ενώ για τους τελευταίους η κατοχή τουλάχιστον της αγγλικής γλώσσας είναι υποχρεωτική.

(δ). Το έτος 2011 το ΔΠΘ εξέδωσε κανονισμό για όλα τα Τμήματά του, ο οποίος έχει αναρτηθεί στην κεντρική ιστοσελίδα. Περαιτέρω, η Σχολή θα ενθαρρύνει την εκπόνηση εσωτερικού κανονισμού μεταπτυχιακής ειδίκευσης από κάθε Τομέα, προσαρμοσμένου στον Κανονισμό Π.Μ.Σ. και την ισχύουσα πανεπιστημιακή νομοθεσία και θα ολοκληρώσει την προσπάθεια καταχώρισης τουλάχιστον των διατμηματικών εργασιών σε ειδικό ιστότοπο της Σχολής με ταξινόμηση της θεματολογίας στις πέντε + τρεις κατευθύνσεις (Κοινού και ειδικού Π.Μ.Σ.). Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την εξάλειψη του κόστους δημοσίευσης και την εξασφάλιση της ευρύτερης δυνατής δημοσιότητας. Εξάλλου με βάση σχετικό πρόγραμμα θα κατοχυρώσει για το δεύτερο επίπεδο των ανωτέρω θεμάτων διδακτορικής διατριβής όμοια δημοσιότητα, την αποφυγή επικαλύψεων καθώς και την επιθυμητή παράλληλη, αλλά ανεξάρτητη, έρευνα.

(ε). Η Νομική Σχολή θα ενισχύσει ακόμα περαιτέρω την συνεργασία του με τις δύο αδελφές Νομικές Σχολές του ΕΚΠΑ και Α.Π.Θ, μέλη ΔΕΠ των οποίων συμμετέχουν συχνά σε μαθήματα του ΠΜΣ. και θα επιδιώξει την κατάρτιση εκπαιδευτικών συμφώνων με αλλοδαπές Νομικές Σχολές, ενώ θα ενισχύσει και τη συνεργασία υφιστάμενης διαδικασίας προπτυχιακών σπουδών με τις υπάρχουσες διαδικασίες (ERASMUS-SOCRATES)

(ζ). Θα επιδιωχθεί άμεσος δραστησός εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης της Σχολής με νέους τόμους, καθώς και η συστηματική ανάπτυξη αυτής ώστε να καταστεί δυνατή η απόκτηση ικανού αριθμού νέων τόμων καθώς και η συνέχιση των συνδρομών (από του χρονικού σημείου που αυτή έχει διακοπεί λόγω ελλείψεως πόρων). Στις περιπτώσεις εκείνες που η ηλεκτρονική μορφή διαδέχθηκε την έντυπη

θα υιοθετηθεί η ολιγότερα δαπανηρή, εφόσον δεν ανατρέπει αισθητά την χωροταξική κατανομή των χώρων μεταξύ εκείνων που υπηρετούν άμεσα διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες.

Θα επιδιωχθεί επίσης αύξηση του απασχολούμενου προσωπικού κατά τέσσερις (4) υπαλλήλους προς διατήρηση της σήμερα υφισταμένης αναλογίας προς τους φοιτητές. Η ανάγκη αύξησης του προσωπικού της Βιβλιοθήκης είναι πλέον επιτακτική, δεδομένου ότι από 9 άτομα που υπηρετούσαν το 2009, σήμερα υπηρετούν 5.

(ii). Προς τα **έξω**:

(α). Από της Σχολής θα επιδιωχθεί η διεθνοποίηση των σπουδών αφ' ενός μεν με την πλήρη ένταξη στις διαδικασίες της Μπολόνια (αξιολόγηση, Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων και ό,τι απαιτείται για την εφαρμογή του τελευταίου συστήματος) και κατ' ουσίαν με την διαρκή προσαρμογή των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων στις απαιτήσεις της Διεθνούς και Ευρωπαϊκής (ενιαίας) αγοράς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αφ' ετέρου δε με τον προσανατολισμό της έρευνας προς τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες ενός ραγδαία μεταβαλλόμενου διεθνούς περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των νέων εφαρμοστών του δικαίου στο διεθνές περιβάλλον.

(β). Ήδη από την παρούσα φάση ενισχύεται το Π.Μ.Σ. «Σπουδές Ν.Α. Ευρώπης» με παράλληλη διεύρυνση του γνωστικού αντικείμενου με τις ανάγκες που δημιουργούνται από τη μελλοντική επέκταση της συνεργασίας της Ε.Ε. με τη Ρωσία και τα διάδοχα Κράτη της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ., καθώς και με τις χώρες της Μεσογείου (Μεσογειακή Συνεργασία).

7.2. Διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης της Σχολής.

Η Σχολή πρέπει να μελετήσει την προοπτική της σύστασης Επιτροπής Στρατηγικής Ανάπτυξης από μέλη του όλων των βαθμίδων, προκειμένου να καταρτισθεί ολοκληρωμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των αμέσως ανωτέρω εκτεθέντων στρατηγικών στόχων του, καθώς και να προσδιοριστούν οι προς τούτο προσφορότεροι τρόποι.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.

8.1. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 11, κατά το έτος 2012/2013 στη Σχολή υπηρετούν συνολικά 17 άτομα ως διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, ενώ το 2010/2011 υπηρετούσαν 28 άτομα. Συνεπώς, η αναλογία εγγραμμένων φοιτητών και υπηρετούντος τεχνικού και διοικητικού προσωπικού δεν κρίνεται ικανοποιητική, τη στιγμή που ο αριθμός των εγγραμμένων φοιτητών παρά την σταθεροποίησή του, όπως σημειώθηκε παραπάνω, παραμένει εξαιρετικά υψηλός. Η ραγδαία μείωση του διοικητικού και τεχνικού προσωπικού που σημειώθηκε κυρίως κατά το ακαδ. έτος 2011/2012 (της τάξεως του 30% περίπου σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο ακαδ. έτος 2010/2011 και 35 % περίπου σε σχέση με το ακαδ. έτος 2007/2008) δημιουργεί πλέον οξύτατο πρόβλημα λειτουργίας των διοικητικών υπηρεσιών της Σχολής. Αποτέλεσμα τούτου, είναι οι διοικητικές υπηρεσίες της Σχολής, να παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις στη στελέχωσή τους, και παρά τις υπεράνθρωπες ενίοτε προσπάθειες του μεγαλύτερου μέρους του τωρινού τους προσωπικού, να εμφανίζουν προβλήματα στη λειτουργία τους, ένα από τα οποία να είναι, όπως εκτίθεται και στην ενότητα 8.4., το πρόβλημα της αποτελεσματικής λειτουργίας της υπάρχουσας μηχανοργάνωσης της Σχολής. Γι' αυτό το λόγο και πρέπει, όπως σημειώθηκε και στην ενότητα για τη στρατηγική ανάπτυξη της Σχολής (7.1.), να επιδιωχθεί η άμεση αύξηση του προσωπικού αυτού κατά τα εκεί ειδικότερον εκτεθέντα.

8.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.

(1). Φοιτητική/Σπουδαστική Μέριμνα

(α). Η Νομική Σχολή μέσω των αρμοδίων υπηρεσιών του ΔΠΘ εξασφαλίζει στους προπτυχιακούς (και μεταπτυχιακούς) φοιτητές του, με βάση ορισμένες προϋποθέσεις που καθορίζει ο νόμος, δωρεάν στέγαση και σίτιση στις φοιτητικές λέσχες-εστίες και πανεπιστημιακά εστιατόρια που λειτουργούν στην πόλη της Κομοτηνής.

Επίσης στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές χορηγούνται δελτία μειωμένου εισιτηρίου για τις αστικές και υπεραστικές συγκοινωνίες, ενώ εντός Κομοτηνής μετακινούνται δωρεάν, χρησιμοποιούν δε ομοίως δωρεάν και τα ιδιόκτητα λεωφορεία του Δ.Π.Θ. που συνδέουν την Πανεπιστημιούπολη με την πόλη. Τέλος, εξασφαλίζεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε όποιους φοιτητές δεν έχουν άλλου είδους ασφάλιση.

(β). Η Νομική Σχολή μέσω του ευρισκομένου στην Κομοτηνή Παραρτήματος του Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του ΔΠΘ παρέχει στους φοιτητές του όλες τις υπηρεσίες του Γραφείου αυτού. Ειδικότερα:

Το Γραφείο Διασύνδεσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ιδρύθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Α.Ε.Κ). Μέσω του νεοσύστατου αυτού θεσμού, το Γραφείο Διασύνδεσης αποτελεί κέντρο πληροφόρησης των φοιτητών και αποφοίτων του Πανεπιστημίου μας, έχοντας κατορθώσει να γίνει ο συνδετικός κρίκος μεταξύ της Πανεπιστημιακής και Παραγωγικής Κοινότητας, έτσι ώστε να βοηθήσει τους φοιτητές και αποφοίτους να προσεγγίσουν ομαλά το στάδιο της επαγγελματικής τους αποκατάστασης.

Η ιδιαιτερότητα του Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του Δ.Π.Θ. έγκειται στο γεγονός ότι λόγω της διασποράς του Δ.Π.Θ. σε περισσότερες πόλεις, λειτουργεί Παράρτημά του σε κάθε πόλη όπου βρίσκονται Τμήματα του Πανεπιστημίου.

Οι ειδικότερες Δραστηριότητες του Γραφείου Διασύνδεσης είναι:

- Ενημέρωση για τις προσφερόμενες θέσεις εργασίας από οργανισμούς και επιχειρήσεις του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα, σε τοπικό και πανελλήνιο επίπεδο.

- Ενημέρωση για προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων (Στο γραφείο μας υπάρχει ένα πλούσιο αρχείο με οδηγούς σπουδών πολλών ξένων Πανεπιστημίων, αλλά και πλούσιο πληροφοριακό υλικό για μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών ελληνικών Πανεπιστημίων).

- Πληροφόρηση για τη διεξαγωγή επιμορφωτικών σεμιναρίων.

- Συμβολή στην πρακτική άσκηση των φοιτητών.

- Διοργάνωση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιμορφωτικών σεμιναρίων κατάρτισης των φοιτητών του Πανεπιστημίου μας. με κύριο σκοπό την προετοιμασία για την εισαγωγή τους στην παραγωγική διαδικασία.

- Διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων με παρουσιάσεις θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος για τους φοιτητές και αποφοίτους.

- Παροχή στους φοιτητές υπηρεσιών ψυχολογικής συμβουλευτικής καθώς και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

- Εκπόνηση μια σειράς μελετών-ερευνών σχετικά με τους φοιτητές, τους αποφοίτους καθώς και τις επιχειρήσεις και οργανισμούς του ευρύτερου χώρου της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

- Έκδοση μιας σειράς εντύπων με σκοπό την ενημέρωση των φοιτητών και αποφοίτων σχετικά με τις υπηρεσίες του γραφείου, την υπηρεσία συμβουλευτικής, τις μεταπτυχιακές σπουδές σε χώρες του εξωτερικού, τη σύνταξη βιογραφικού σημειώματος κ.λ.π.

Ακόμα, το Γραφείο Διασύνδεσης διαθέτει ηλεκτρονικούς υπολογιστές για ελεύθερη πρόσβαση των φοιτητών τόσο στο διαδίκτυο (internet) όσο και στις βάσεις δεδομένων, προκειμένου να αναζητήσουν υλικό σχετικό με τις παραπάνω προσφερόμενες υπηρεσίες.

Η Σχολή επίσης προτίθεται να ιδρύσει είτε στα πλαίσια του Γραφείου Διασύνδεσης, είτε αυτοτελώς στον ιστότοπο του στο διαδίκτυο, Κόμβο Αγοράς Νομικής Εργασίας (KANE) σε επίπεδο Θράκης, Ελλάδος και Ε.Ε (μέχρι 31.12.2008) στο οποίο θα περιέχεται η προσφορά και η ζήτηση εργασίας για τα νομικά και όχι μόνο επαγγέλματα, με παροχή πληροφοριών, σε δεύτερο επίπεδο εξειδικευμένης προσφοράς και ζήτησης εργασίας με βάση ατομικές δεξιότητες, σπουδές, συνθήκες εργασίας κλπ.

(2). Ισότιμη μεταχείριση ατόμων διαφορετικού φύλλου, διαφορετικής εθνικότητας και γλώσσας, ΑΜΕΑ.

Η Σχολή διασφαλίζει ισότιμη μεταχείριση των ατόμων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας και διευκολύνει τις σπουδές τους με εξατομικευμένες διαδικασίες παρακολούθησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και συμμετοχής στις διαδικασίες διαπίστωσης των γνώσεων, προσαρμοσμένες σε κάθε ατομική περίπτωση.

(3). Στήριξη φοιτητών/σπουδαστών με χαμηλό εισόδημα μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που αντιμετωπίζουν έκτακτα προσωπικά προβλήματα.

(α). Στα πλαίσια του συστήματος στήριξης μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που αντιμετωπίζουν διαρκή προσωπικά προβλήματα, που διαθέτει το Δ.Π.Θ., η Σχολή στηρίζει τους φοιτητές του που αντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα, με βάση τις ισχύουσες πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας, για την στέγαση, σίτιση, κλπ με βάση κοινωνικά κριτήρια.

(β). Η Σχολή προτίθεται στο άμεσο μέλλον να θεσμοθετήσει με τον εσωτερικό κανονισμό του θέσης Ακαδημαϊκού Συμβούλου, στο οποίο θα ανατεθεί με συνοπτικές διαδικασίες η επίλυση προβλημάτων σπουδών, παροχή συμβουλών σπουδών- και η αντιμετώπιση έκτακτων προσωπικών προβλημάτων των σπουδαστών του.

Η Σχολή κρίνει ότι οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας που παρέχει προς τους φοιτητές του είτε το ίδιο αυτοτελώς είτε μέσω των κεντρικών παροχών του Πανεπιστημίου είναι ικανοποιητικές σε υψηλό βαθμό, χωρίς βεβαίως τούτο να αποτελεί λόγο εφησυχασμού, αλλά αντίθετα αφετηρία περαιτέρω βελτίωσής τους.

8.3. Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί η Σχολή.

Όπως σημειώθηκε και σε άλλο σημείο (βλ. 4.5) η Νομική Σχολή, σεγάζεται και λειτουργεί σε νεόδμητο, σύγχρονο, λειτουργικό και ευρύχωρο (με τις αναγκαίες προοπτικές να καλυφθούν και οι σχετικές ανάγκες στο εγγύς μέλλον) συγκρότημα. συνολικού εμβαδού 27.802 τμ, από τα οποία μάλιστα ένα μέρος έχει διατεθεί προσωρινά, για την εξυπηρέτηση των αναγκών άλλου Τμήματος (ΔΟΣΑ).

8.4. Βαθμός αξιολόγησης των νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες της Σχολής (πλην του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).

Οι νέες τεχνολογίες στις διάφορες υπηρεσίες της Σχολής, πλην του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου, εφαρμόζονται κυρίως στο πλαίσιο της γραμματειακής στήριξης αυτού (Γραμματείες Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, Γραμματείες των Τομέων) και στη Βιβλιοθήκη, σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Ειδικά στις Γραμματείες Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών αν και υπάρχει μεν η αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή (Η/Υ και λογισμικό), πλην όμως δεν υπάρχει, όπως προαναφέρθηκε (ενότητα 8.1.) αρκετό εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Το πρόβλημα είναι οξύτερο στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών. Στη Βιβλιοθήκη οι νέες τεχνολογίες εφαρμόζονται σε ικανοποιητικό βαθμό, δε θα πρέπει όμως υπάρξει εφησυχασμός, αλλά διαρκής προσπάθεια βελτιώσεων. Γενικά έχουν γίνει σημαντικά βήματα στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη Σχολή, πλην όμως έχουν ακόμα να γίνουν αρκετά.

Σε σχέση με τις εκθέσεις των προηγούμενων ετών πρέπει να σημειώσουμε ότι πλέον οι Καθηγητές έχουν τη δυνατότητα να καταχωρούν κατ' ευθείαν τους βαθμούς των εξετασθέντων φοιτητών, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την επιβάρυνση της Γραμματείας και συμβάλλοντας στην ταχύτερη δημοσίευση των αποτελεσμάτων. Επίσης θα ήταν πολύ χρήσιμο να προβλεφθεί και δυνατότητα και των μεταπτυχιακών φοιτητών να παρακολουθούν την προσωπική τους βαθμολογία ηλεκτρονικά από την

ιστοσελίδα της Σχολής με χρήση των κωδικών ασφαλείας, όπως ισχύει για τους προπτυχιακούς φοιτητές.

Εξ άλλου, από το ακαδ. έτος 2009/2010 βελτιώθηκε και εκσυγχρονίστηκε η ιστοσελίδα της Σχολής και ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις. Βεβαίως πάντα υπάρχει η δυνατότητα βελτιώσεων, όπως π.χ. με τη διαμόρφωση της ιστοσελίδας των ανακοινώσεων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι πιο ευχερής η αναζήτηση ανάλογα με τον αν η αναρτώμενη ανακοίνωση αφορά την Γραμματεία, συγκεκριμένο Τομέα, το προπτυχιακό ή τα ΠΜΣ κλπ.

8.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.

Η χρήση των υποδομών και του εξοπλισμού της Σχολής γίνεται μόνο από τις Γραμματείες της Σχολής κατά τρόπο αρκετά αποτελεσματικό, εξασφαλιζομένης και της απαιτούμενης προς τούτο διαφάνειας σε απόλυτο βαθμό. Οι όποιες δυσλειτουργίες εμφανίζονται αντιμετωπίζονται άμεσα από τα αρμόδια όργανα, ώστε να μην παρεμβάλλονται απ' αυτή την άποψη προσκόμματα στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του.

8.6. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων.

Ο ίδιος βαθμός διαφάνειας και αποτελεσματικότητας επιδιώκεται και επιτυγχάνεται και στη διαχείριση των οικονομικών πόρων της Σχολής. Σε πρώτη φάση οι πόροι αυτοί κατανέμονται από τα αρμόδια όργανα της Σχολής (Διοικητικό Συμβούλιο και Γενική Συνέλευση) στους Τομείς και στις λοιπές διοικητικές υπηρεσίες, εν συνεχεία δε η περαιτέρω διαχείρισή τους γίνεται από τους Διευθυντές των Τομέων και των Υπηρεσιών αυτών.

9. Συμπεράσματα.

9.1. Τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία της Σχολής, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

(I). Τα κυριότερα **θετικά** σημεία της Σχολής είναι:

1. Η επάρκεια των Προγραμμάτων Σπουδών του.
2. Το υψηλό επίπεδο του διδακτικού του προσωπικού και του εκπαιδευτικού του έργου
3. Η επίτευξη των σκοπών και στόχων του, προσαρμοσμένων πάντοτε στις ανάγκες της εποχής και τη σύγχρονη πραγματικότητα.
4. Η σε υψηλό βαθμό αναγνώριση της θεωρητικής ερευνητικής δραστηριότητας των μελών του.
5. Η σύγχρονη κτιριακή υποδομή του.
6. Η πολύ καλή συνεργασία του με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού, και ειδικότερα με τις δύο άλλες νομικές Σχολές της Χώρας.
7. Η σύνδεσή του με τους ΚΠΠ φορείς και την τοπική κοινωνία.
8. Η ουσιαστική συμβολή του στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

(II). Τα κυριότερα **αρνητικά** σημεία της Σχολής είναι:

1. Η μηδαμινή συμμετοχή της Σχολής σε ερευνητικά προγράμματα στο πεδίο της εφαρμοσμένης έρευνας (προγράμματα με χρηματοδότηση).
2. Η μη ύπαρξη λειτουργικών ερευνητικών υποδομών και η μη λειτουργία των υπαρχόντων εργαστηρίων λόγω έλλειψης στελέχωσής τους.
3. Ο βαθμός αξιοποίησης των τεχνολογιών της πληροφορικής και επικοινωνιών που, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, δεν έχει φτάσει ακόμη στο επιθυμητό επίπεδο.
4. Η μηδαμινή συνεργασία του σε θεσμικό επίπεδο με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού.
5. Η ελλιπής στελέχωση των διοικητικών του υπηρεσιών.
6. Η ανύπαρκτη μέχρι σήμερα κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και η περιορισμένη κινητικότητα των φοιτητών.

9.2. Ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενοι κίνδυνοι από τα αρνητικά σημεία.

Πέρα από την προσπάθεια διενέργειας όσο το δυνατό περισσότερων επιστημονικών εκδηλώσεων, κάποιες εξειδικευμένες ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων της Σχολής δεν διαφαίνονται. Οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι από τα αρνητικά σημεία είναι αφενός μεν η πλήρης αποξένωση της Σχολής από την εφαρμοσμένη έρευνα και η αδυναμία της Σχολής να λειτουργήσει με τους γρήγορους και σίγουρους ρυθμούς που επιτρέπει πλέον η αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών.

10. Σχέδια βελτίωσης.

10.1. Βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από τη Σχολή για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Άμεσος εξοπλισμός της Σχολής με το αναγκαίο οπτικοακουστικό υλικό για τη διευκόλυνση και τον εμπλουτισμό της διδακτικής διαδικασίας, άμεση πρόσληψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού για την αποτελεσματική αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών, περαιτέρω αξιοποίηση της πληροφορικής και του διαδικτύου τόσο για την ανάπτυξη της διδασκαλίας όσο και για την καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών της Σχολής, άμεση ενίσχυση με προσωπικό των διοικητικών υπηρεσιών και άμεση στελέχωση των ερευνητικών εργαστηρίων.

10.2. Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης από τη Σχολή για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Η εκπόνηση και η αποτελεσματική εκτέλεση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για την εφαρμογή της εκτεθείσας πριν στρατηγικής ανάπτυξης της Νομικής Σχολής.

10.3. Προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

- Αύξηση των θέσεων των μελών Δ.Ε.Π. και του διοικητικού προσωπικού του Τμήματος,
- Χρηματοδότησή του Τμήματος για την άρση όσων εκ των σημειωθέντων μειονεκτημάτων απαιτούν χρηματικές δαπάνες.

10.4. Προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

Ό,τι και προς τη Διοίκηση του Δ.Π.Θ (10.3).

Κομοτηνή, 30-7-2013

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜ.Ε.Α.

1. Κωνσταντίνος Ρέμελης
2. Θεοχάρης Δαλακούρας
3. Καλλιρρόη Παντελίδου
4. Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος
5. Χρήστος Μαστροκώστας
6. Αλκιβιάδης Δερβιτσιώτης

11. Πίνακες

- **Πίνακας 1:** Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών.
- **Πίνακας 2:** Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 3:** Εξέλιξη του αριθμού των νεοεισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών της Σχολής.
- **Πίνακας 4:** Εξέλιξη των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών.
- **Πίνακας 5:** Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 6.1.:** Μαθήματα Πρώτου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 6.2.:** Μαθήματα Δευτέρου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 7.1.:** Μαθήματα Πρώτου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 7.2.:** Μαθήματα Δευτέρου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 8.1.:** Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από τη Σχολή, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρώτο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ).
- **Πίνακας 8.2.:** Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από τη Σχολή, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Δεύτερο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ).
- **Πίνακας 8.3.:** Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από τη Σχολή, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.
- **Πίνακας 9.1:** Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Πρώτου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 9.2:** Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Δευτέρου Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.
- **Πίνακας 9.3:** Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.
- **Πίνακας 10:** Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Σπουδών.
- **Πίνακας 11:** Εξέλιξη του προσωπικού της Σχολής.
- **Πίνακας 12:** Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων.
- **Πίνακας 13:** Αναγνώριση του ερευνητικού έργου.
- **Πίνακας 14:** Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών της Σχολής σε όλα τα έτη σπουδών.